

MINA
MALES
1929.

IL LUSTRACUA 6

Ob vsaki uri in ob vsakem času

občudujemo polt mnogih žen kakor tudi svežo in zdravo barvo njih lic. Ali želite tudi Vi vstopiti v krog teh srečnic? Tudi za Vas velja tajnost: »Polepšuje Vas Elida!«

Elida Coldcream hrani kožo čez noč, ji daje potrebno mastnobo in idealno čisti vsako polt. Z Elida Creme de chaque heure pridobiva koža občudovanja vredno in nežno barvo alabastra in je najboljša podlaga za puder. Elida Ideal in Favorit mila so izredno čista in blaga. Dajejo bogato peno in so prav decentno parfimirana

ELIDA NEGA KOŽE

ILUSTRACIJA

ŠTEV. 6. + 1930 + LETO II.

NAROČNINA € LETNO 12 ŠTEVILK 100 DIN € POLLETNO 6 ŠTEVILK 55 DIN € POSAMEZNE ŠTEVILKE PO 10 DIN
INOZEMSTVO LETNO 120 DIN € AMERIKA 3 DOL. € LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6 € TELEF. 2549 € ČEK. RAČ. 12.587

VSEBINA:

Deset let ljubljanskega velesejma	182	Escudero in dunajski balet v Ljubljani	204
O avtomobilu	182	Oktavo višje...!	204
Ga. Vilma Thierry-Kavčnikova	185	Pozdrav »Ilustraciji«!	206
Denar (Boris Orel)	184	Naši otroci	207
Na motornih kolesih	186	Študent gre na počitnice (ilustr. L. Kavčič)	208
Avtoklub v Ljubljani	187	Nove knjige	209
Čakališča za avtomobile	187	Dr. Fran Vodopivec †	209
O lahki atletiki	188	Iz vsega sveta	210
Naš šport	190	Turksib	212
Delo, delo!	191	Film	215
Moč reklame	192	Fotoamater (J. Skerlep)	214
Modni nasveti	195	Balada o vojni in ljubezni (Raynal-Kreft)	215
Moda za poletje	194	Grafološki kotiček	216
Mesto bodočnosti	195		
Nebotičniki	196		
Hočemo novo, veliko Ljubljano!	198 199		
Med starimi trgovci in obrtniki	200		
Pohujšanje v dolini šentflorjanski	202		
Konec poti	205		

Naslovnna slika na ovitku:

Akad. slikar Miha Maleš: Na deželi (akvarel).

Opomba uredništva: V številki 5. je pomotoma izostalo, da je risba Elka Justina »Pomladna alegorija« privatna last g. dr. Ivo Pirca.

Specialna trgovina
modnih in športnih
plefenin, nogavic,
triko-perila
lastnega izdelka

LĀNĀ

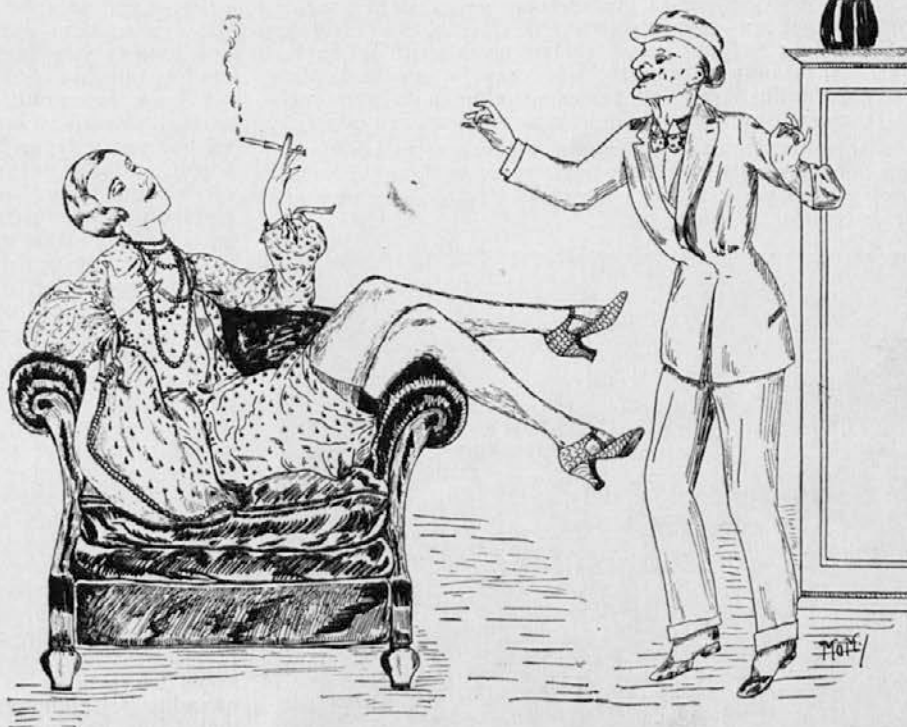
družba z o. z.

LJUBLJANĀ

Telefon 30-74

Linhartova ulica 35
en gros

Šelenburgova ul. 4
en detail

Deset let ljubljanskega velesejma

Ljubljanski velesejem praznuje letos veselo obletnico: desetletnico svojega obstoja. Niso imeli malo optimizma moške, ki so leta 1921. po vzoru drugih velikih mest osnovali v Ljubljani podobno institucijo. Tedaj nikdo ni mogel misliti, kakšnega pomena bo še velesejem za Ljubljano in Slovenijo. Seveda: gospodarska konjunktura je bila v tistem letu vse drugačna kakor v poznejših letih. In zato je bil ljubljanski velesejem v prvih letih svojega obstoja gospodarska revija vsega, kar je v Sloveniji neposredno po svetovni vojni s silno voljo in dobrohotno naklonjenostjo konjunktura začelo izdelovati industrijske in obrtne dobrine. Tedaj smo merili svoj razvoj z razvojem drugih narodov in sklepali, kaj nam je še treba, katere industrije so nam nujno potrebne, črnogledcev je bilo malo med nami.

V sledečih letih gospodarskega preobrata so se oglašali črnogledci. Zdelo se je, da bo šlo vse v nič, kar si je s trudom utegnil zgraditi naš človek. Tu je zmagala ostra volja in odločna zavest: preživeti težke čase in delati iznova. Od tedaj je ljubljanski velesejem podoba jeklene vztrajnosti vseh gospodarskih mož, še vedno revija produktivnosti naše zemlje in našega dela, zgled potrpežljivosti, ki kljubuje vsem časom in vsem nezagodam.

Ljubljanski velesejem je stal in stoji našemu gospodarstvu ob strani v dobrih in slabih časih in se z dokazanim desetletnim obstojem bori za zboljšanje.

Ljubljanski velesejem je dokazal, da imamo razvijajočo se industrijo in da je naša produkcija v marsičem dovolj sposobna kriti potrebe v naši državi in da kvaliteta naših izdelkov more že danes uspešno tekmovali z inozemskimi izdelki. Velesejem je zblížal kupca in prodajalca, odprl obema nove poglede, širše vidike in ju vzpodbujal k vztrajnemu delu.

Vzgojni moment vpliva ljubljanskega velesejma na izdelke boljše kvalitete, na pobudo za izdelavo novih predmetov, je baš v Sloveniji neprecenljiv. Velesejem je prava preizkusna šola mlade slovenske industrije. Svobodna tekma razstavljenih predmetov je neizčrpen vir prave gospodarske iznajdljivosti in podjetnosti.

Okrog sto tisoč oseb poseti redno vsako leto ljubljanski velesejem. Od tej je najmanj petdeset tisoč tujcev. Izračunati je treba, koliko denarja puste tujci pri nas in pa dejstvo, da se ti tujci povrnejo še večkrat na obisk naših krajev. V tujkoprometnem oziru je zato velesejem propagandno sredstvo brez primere.

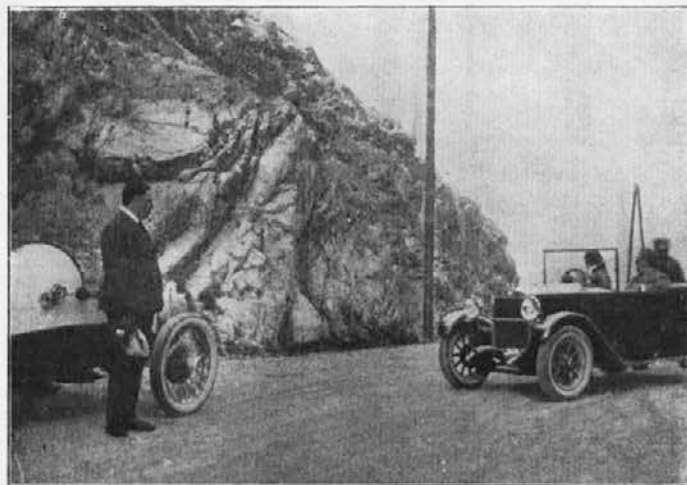
Danes je ljubljanski velesejem periodičen praznik vsega slovenskega gospodarstva. Ni dvoma, da ob tako vztrajnem delu našemu gospodarstvu mora priti boljša bodočnost. Naša industrija potrebuje razvoja, našim ljudem je potrebna industrija. Neizmerne narodne in državne važnosti je zaposlitev domačih delavcev v domačih podjetjih.

Zato je pozdraviti ljubljanski velesejem in ob desetletnici dobrohotnega truda čestitati vsem možem, ki vztrajajo v delu za gospodarski napredek! Prvi desetletnici naj se pridružujejo še nadaljnje!

Na ljubljanskem velesejmu

Foto Uršič

Najvišja pokroviteljica Avtomobilskega Kluba
Nj. Vel. kraljica Marija na volanu soojega Fiata vrhu Ljubelja

O avtomobilu

Pravi začetek današnjega avtomobila sega v leto 1885., ko je bil konstruiran prvi eksplozijski motor. Leta 1885. je steklo prvo motorno dvokolo in leto kasneje, 1886, se je pojavil prvi avtomobil, ki je bil gnan z bencinskim, tri četrti konjske sile močnim motorjem. Ta predhodnik današnjega avtomobila je dosegel jedva 15 km hitrosti na uro.

Nadaljnji razvoj avtomobila z bencinskim pogonom je, zlasti v zadnjih petnajstih letih, ustvaril vozilo, ki je danes v rokah milijonov ljudi vsakdanje neobhodno potrebno prometno sredstvo. Ogromno število avtomobilov, ki je v vseh delih sveta v prometu, služi najrazličnejšim poklicem in najširšim plastem ljudstva, kar je očitno posebno v Ameriki, kjer pride že skoro na vsakih pet oseb en avtomobil. V Jugoslaviji komaj na vsakih tisoč oseb.

Motorna vozila so vobče vsa ona prometna sredstva, ki imajo za pogon motorno silo. Kot gonilna snov služi bencin, bencol, špirit, petrolej, nafta, para, elektrika itd. Posebna vrsta motornih vozil so avtomobili. Avtomobil mora imeti pogonski motor in gonilno silo v sebi ter takšno konstrukcijo, da more uporabljati ceste in pota ter vsaj deloma prevažati osebe ali blago. Železniške lokomotive, cestne lokomotive, traktorji, tramvaji itd. so avtomobilu sorodna motorna vozila. Motorno kolo je radi njegove konstrukcije prištevati avtomobilom, vendar mu oblika daje drugo ime.

Pri vsakem avtomobilu najrazličnejših tvrdk vidimo v glavnem iste sestavne dele ter imamo danes že tako enotne tipe, da se bistveno le malo razlikujejo med seboj.

Vsak avtomobil sestoji iz dveh glavnih delov: iz karoserije in šasije. Karoserija nudi udobno in kolikor mogoče varno zavetišče za potnike, oziroma primeren prostor za tovor. Šasija je sestavljena iz več delov. Glavno oporo daje okvir. Sam je prožno potom vzmeti pritrjen na sprednjo in zadnjo premo. Na čelu avtomobila se nahaja hladilnik. Pod njim je zagonska ročica. Hladilniku sledi motor. Ob motorju so nameščeni: vžigalni magnet, uplinjajoč, črpalka za hladilno vodo itd. Na koncu motorja, na njegovi gredi je pritrjen vztrajnik, v katerem se nahaja del sklopke. Sklopki sledi menjalnik hitrosti. Od tega se prenaša vrtenje dalje potom kardanskega zgloba na kardansko gred in od te preko diferenciala na zadnji kolesi. Ti kolesi premikata avto, dočim s sprednjimi kolesi usmerjamo vožnjo. Vozača loči od motorja ščitna stena. Pred gornjim delom stene se nahaja armaturna deska, na kateri so pritrjeni instrumenti za kontrolo vožnje ter nadziranje delovanja nekaterih naprav, tako na pr. električne instalacije, mazanja itd. Z volanom (kretačem), ki je v zvezi s prvimi kolesi, določa vozač smer vožnje. Ob nogah vozača so pedali ali stopalke, in sicer za posluževanje sklopke, zavore in za odpiranje in zapiranje dušilke uplinjača. Slednjo stopalko imenujemo akcelerator. V redkih slučajih je akcelerator na volanu in tedaj poslužljiv z roko (na pr. stari Fordov avto). Priročno za vozača se nahaja pretični vzvod za pretikanje koles menjalnika in vzvod za zavoro. Zadaj na okviru je navadno pritrjen bencinski rezervoar. Vsak današnji avtomobil ima končno še dinamometer za akumulatorji za električno razsvetljavo in elektromotor za zagon.

(Iz Štolfove knjige: Šofer ali samovozač.)

*Primadona opere kr. Narodnega gledališča v Ljubljani ga. Vilma Thierry-Kavčnikova
s svojim avtom, Fordovo limuzino*

Foto »Ilustracija«

Foto »Ilustracija«

Bankovce je iz prijaznosti posodila
v fotografiranje Jugoslovenska banka
d. d., podružnica, Ljubljana.

Denar

Boris Orel

1. Raztresena narodno-gospodarska modrost.

Zanimivo: narodno gospodarstvo šele tedaj dobiva svoj pravi obraz, svoj sistem in postaja prebujeno razgibalo, ko narode in države pričeneja dušiti — draginja. Ljudje so se pričeli zanimati za tiste pravzroke, za tiste usodne momente, ki draginjo povzročajo. Sestanek dveh, treh ljudi na cesti ali trgu, med katerimi vzvalovi sumljivo resnoba beseda o draginji, je že prva, primitivna forma narodno-gospodarske ankete. Seveda, tu je že denar, tu je že s trdim delom pridobljena dobrina. Ta dva sta razgibana mrežoptetala gospodarskega življenja. Zamotane mreže gospodarskega življenja primitivni narod še prav nič ne pokazuje. On gre in dobrino neposredno konsumira: ujame ribo in jo poje. Najvažnejša početna črta civilizacije človeštva je iznajdba — ognja. Ogenj uredničuje kovanje zlata in srebra. Vsa trgovina pa je bila prvotno menjalna trgovina in iz najpriljubljenejšega menjalnega blaga se je izobličil denar. Za denar so uporabljali (še danes!) narodi kože, živino, sol, školjke. Od vseh teh stvari in predmetov pa so se odločile zlatne kovine, katere je soglasno mnenje človeštva izorato za univerzalno menjalo. Blesk, barva, deljivost in roj skrivnostnih lastnosti so povzročili, da je denar postal kmalu ognjeno žarišče, ki skozi stoletja in stoletja z bengalsko razsvetljavo osvetljuje dobre in slabe ljudi.

Denarna kultura zlasti vzhari v krizarskih vojnah. Benečani, Genovčani. Potem: srednji vek. Tomaž Akvinski razvija svoje nazore o denarju in obrestih. Prišel je merkantilizem v pozni absolutizem. Gnal je takole glorio: kolonije so vir blagostanja, ovirajmo tujo trgovino, častimo denar! In še je dejal: kdor ima denar, je bogat. Merkantilist je prezel »instrumentalni karakter« denarja. — Za merkantilizmom primordujejo: fizijokratizem, Smith, Ricardo, Liszt, Marx; vseskozi pa se očituje strahovita neprožnost kovanega denarja, ki se že umika bankovcu, čeku, menici. Dvoje sistemov povzroči ta neprožnost: sistem žirovnih plačilnih sredstev in bankovni sistem. (Engliš). Denar v življenju teh dveh sistemov postaja abstraktna denarna enota, ki omogoča tvoritev dohodkov brez kovanega denarja. So pač razlike med gornjima sistemoma: bankovni sistem ustvarja za denarne enote bankovce, žirovni sistem pa obstoja v kužnih vpisih. (Anglija.)

Kadar za denarjem stoji dobrine, tedaj ima on edino pravo funkcijo reprezentanta teh dobrin. Ko dobrine zmanjkajo in se skrijejo na minimum, izgubi tudi denar svojo vrednost in svoj reprezentantovski sijaj, pa najsi bo ta najdragocenejši zlatnik. Vedno velja pravilo: pomnoženju bankovcev mora slediti pomnožitev dobrin. Povojna inflacija denarja v Nemčiji in Avstriji: če bi tiste enote milijard krile dobrine, bi bilo vse dobro. Preobilici denarja vedno sledi njegovo razvrednotenje, draginja.

Denar ima samo značaj cenera. V tem je že njegova vrednota. In iz tega gledišča je za zlato zamenljiv papirnati denar ravnotako dober, kot zlato samo. Znanost pa, ki sodi, da je izvor vseh izdaj papirnatega denarja v razrušenosti državnih financ in vidi radi tega v njem patološko prvino in početnico, proglašča nezamenljiv papirnati denar za izrodek. (Bendixen.)

100 dolarjev (One hundred dollars, The United States of America)

2. Dekorativna okvirnost sodobnih bankovcev.

Papirnati denar je izrastek novejšega časa. Radi tega še nima svoje vede, kot jo imata na pr. novce in kolarja. Numismatika je odlična in važna veja arheologije. Antični novci so vir pouka o mitologiji, bogočastju, vladarjih, vojnah, trgovini, prometu ter o literaturi, nošah in običajih narodov starega veka. Papirnati denar pa v dekorativni plati malo ali še prav nič ne pomeni za umetnost in prosvetno zgodovino. Slično kot pečatarji, manifesti, rokopisi, pisma preteklih dob, mora tudi bankovec pokazati ličnost in finost izdelka ter razumno pojmovanje bankovčne ornamentacije.

Nad vse važna je pri papirnatem bankovcu kvaliteta papirja. Taka kvaliteta namreč, ki govori za njegovo dolgotrajnost in trpežnost. Kajti bankovec je zelo urno obtčilo. V kvaliteti je zgleden sodobni dolar: kako je navzlic starosti in rahlim razpadajočim znakom, ki pričajo o njegovih številnih lastnikih, razmeroma dobro ohranjen. Dalje: izdelanost papirnatega denarja mora biti tako svojevrstna, nenavadna, eksotična, da najuspešneje onemogočuje ponarejanje. Dvoje tipičnih znakov take rafinirane izdelanosti vidimo predvsem: v vodenih znamenjih, vodenih tiskih, nezatni reliefnosti ter v vstavljanju svilenih niti. (Dolar!) Tak papirnati denar, ki v svoji izrednosti nalikuje pergamentu ali kitajskemu papirju, ima svoj zvok in šum. Po takih zvokih prepoznajo včasih ponarejenost denarja. Hrupno-svilen šum ima francoski frank (frs. 500 in frs. 1000). Asociativno me spomni na hrumečo svetovnjaško razgibanost sodobnih »rdečih marijonet« na Montmartru.

Dolar in angleški funt oddajata že zamolklejši zvok. Nemške marke in avstrijski šilingi pa tako nekam ždijo v tajinstvenem molčanju, kot da slutimo v njih vso žalost in prestano povojno krizo dežel. Je pa ta mir sumljivo zagonetan. — Tudi naši prvi 10-dinarski bankovci, ki so v Ameriki prav lično modreli, ostajajo brez šuma; pa še zdaleka ni to nemost nemške marke. Njen izvor prepgostokrat kaj enostaven: cunjast je postal. Sicer je pa v naših jugoslovenskih bankovcih mnogo francoske sorodljivosti.

Mnogovrsten in različen je format papirnatega denarja. V starih polpreteklih časih so krožili bankovci v

10 kanadskih dolarjev (Ten dollars, Bank of Toronto)

obliki velikih slovesnih listin. Danes je običajno tako: za male enote tiskajo male, za večje pa večje bankovce. Zedinjene države ameriške se te lestvice ne drže: bankovce tiskajo za vse vsote odnosno enote v enako velikem formatu. Pri tem odločuje tudi moment praktičnosti. V stopnjevinu so doma: Jugoslavija, Českoslovaška, Francija, Italija, Poljska itd. Malo postopno lestvico ima Nemčija.

Nazadnje: tekst, njegovo vpletanje v dekorativni okvir in dekorativna oprema sama. Besedilo mora govoriti o enoti bankovca, mora predstavljati državo odnosno banko-izdajateljico in mora vsebovati obvezo radi zamenjave bankovca v kovani denar. In nosi tudi serijo, številko in morebitni datum izdaje. Tekst ilustrativno dopolnjujejo: grbi držav in dežel, slike znamenitih in zaslužnih mož, stavb, mest, slike iz narave in slike velikih dogodkov (prim. avstralski funt: prihod Evropeca v Avstralijo) in pestrobarvni folkloristični ornamenti. Da, pogostokrat se prikazuje na sliki spominjajoči na ujedkovino, važen dogodek zemlje, v kateri bankovec kroži. Se večkrat pa bankovec v upodabljanju nimf, fantazijskih ženskih figur in grških Merkurjev simbolično predstavlja trgovino, poljedelstvo, umetnost, znanost, delo, morje itd. Tako upodabljanje približa včasih že v prisiljenosti vzorca. Ko ta vzorec odpada, je denar lepši. Izdelan je v enostavni dekorativni obliki. (Prim. 10-kronski bankovec Danske.)

Dekorativna izdelanost pa mora biti tudi taka, da otežkočuje ponarejanje. Zamotano predeno okraskov

je v zavojitosti in zankanju tenkolasih črt, v subtilnem črtkanju in preračunani tenkoči senčenja. Ornament je tudi v premetenem prelivanju barv in v primernih obrobnih okraskih. Ideal je: dekorativna oblika bankovca mora biti v okviru preračunljivih momentov taka, da ta oblika sama hkrati ilustrira službo bankovca.

Pozornemu gledalcu sodobni bankovci marsikaj razodevajo. Oglejmo si romanski bankovec. N. pr. francoski petdesetak (frs. 50). Prav nič ni sodoben. Je tipičen vzorec zastarele šablonske ornamentacijske cvetke, ki v naše stoletje ocveteva v anahronizem: pestrobarna cvetna kita v ovalni obliki, v sredi plošča z napisom, častna straža Merkurja in dveh amorjev. V razmerju z romanskim bankovcem (n. pr. Lei 100) pa je ta petdesetak pravi zlahnič. Nemški bankovci pa pokazujejo: 1. solidnost, 2. posrečeno in razumno posnemalnost stilov. Nemška marka je v svojem gotškem stilu resnično eden najlepših sodobnih bankovcev. Angleški funt in dolar sta v dekorativnem oziru trmasto stereotipna, pa predstavljata vendarle — solidnost. Dolar ima s črno-belo-sivo barvo že svojo tradicijo. Drugačnega si skoraj ne moremo predstavljati. Svoj zvok imajo ti dolarji. Solidnost, solidnost. Ali je to solidnost ameriške trgovine? Kanadski rumeni 5- in 10-dolarski bankovec s svojimi slikicami spominja na jeklorez preteklega stoletja. Angleški funt: tudi solidnost. Svežost. Kar pa ni tajnost, če pomislimo, da Bank of England, London, bankovec, ki so se iz obtoka vrnili v zavod, vedno zamenjuje z novimi. Zelo značilni za Švico so njeni bankovci, ki nosijo slike F. Hodlerja.

Beseda o bankovcih slovanskih držav! (Razpletel jo bom ob drugi priliki obširneje.) Češki bankovec (n. pr. Kč 100) v marsičem spominja na povprečno ilustrativno umetnost severnih bratov. V svojih živopisanih barvah so res češki. In naši bankovci? Vsak bo pritrnil, da kvaliteta papirja ni baš vzorna. Kaj pa dekorativna plat? Tako, tako. Orači, kovači in sv. Juriji govore k narodu. Pa tudi Jovo s šajkačo. Še danes mi je v spominu srbski fant, ki se je vračal iz tujine domov: oči so se mu kar iskrite, ko

1 avstralski funt šterling

je po dolgem času zopet ugledal fanta s šajkačo. Najlepsi so bili plavi 10-dinarski bankovci. K ornamentiranju pa pristavljam: kakor lesk na glavi svetnika še ne dela slike religiozne, tako folklorne cvetke še niso naša ornamenta.

Da se vrnem k bankovcem severnjakov! Enostavnost in solidnost pokazujejo danski in holandski bankovci. Novi holandski 50-goldinarski bankovec je prelep sodoben bankovec: vodeni tisk = solnce, katerega žarkovje spleta zankasto ornamentacijo, stilizirana riba glave s čelado = simbol modrosti.

Zaključna črta: solidnost gospodarskega življenja in zdravje valute severnjakov nehoti odseva tudi iz bankovcev.

3. Iz črnega kriminalnega poglavja »Wer weiss etwas«.

Iz pomanjkanja denarja se pritihotapi ponarejanje (falzificiranje). Kralji davnih časov so bili tudi največji ponarejevalci denarja. Ponarejevalci in vlomilci so temne postave v zgodovini človeštva. Njihov obraz je večno isti. Dobe so jih izstružile v čudovito premetene razbojniške figure, tehnika pa v veleodlične, iznajdljive umetnike. Črni plesalci na vrvi, razpeti med dva svetova: siromaštvo in bogastvo. Pa niso pripadniki niti tega niti onega sveta. Večni brezdomci, večni člani kraljestva »kao se«. V rušilnem ritmu njihovega življenja je sodobna romantika, je pesem. Je kalna, železna dinamika velemest. To so roparski vitezi iz srednjega veka, ki blodijo v naš čas. Kakor so včeraj rušili gradove in razsekavali stare skrinje, tako vrtajo danes

Angleški funt (One Pound, Bank of England)

z ognjenimi rezili v železobetonske tresorje in depot-safes-e velemestnih bank. Njihova izživetja pa vro vedno globoko iz osreža patološko-zločinskega bistva. Denar, zlatniki, biserne verižice, bankovci, vrednostni papirji — čarovni krog magnetnih mikal. Ponarejevalci iz l. 1918—1950 so elita tehničarjev, ki tako sijajno ponarejajo bankovce in vrednostne papirje, da jih je mogoče razkrinkati po preciznem, pozornem ogledu, čestokrat šele po kemičnem razkroju papirja.

Iz galerije tipov — ponarejevalcev:

1. Tip dandyja, svetovnjak prvega reda, eksotična senzacija veleugledni meščanski družini danes, jutri trogloditska podzemeljska samotnost votlinskega rezkarja in skrivnostnega tiskarja; veleumetnik v preobrazbi, sicer pa blodnež z erotičnim obrazom Casanove in potnik v I. razredu »Orient-Expressa«.

2. Častitljiv, star, belolas gospod, ki bi mu prej prisodili, da se z gorečnostjo udeležuje sej »Društva sv. Pankracija za dobrodelne namene«, kot pa spušča po pustolovski vrvi v podzemljšča ponarejevalne družbe.

3. Žena; svetovljanka z zagonetnim, ledenim nasmehom, solnce, na čigar zlatozarnih trakovih obvisujejo nabrekli, iztirjena očesa kraljev, cesarjev, generalov, diplomatov, državnikov, velemestnih denarnih veljakov; in ta očesa so kakor rdeče žoge, s katerimi se poigravajo grivasti žarki; žene, čudovito prelepe v angelskosti svoje lepote, eterične, kot da so pravkar izstopile iz baročne novele; in še žene: podtalni ognji so jim razžgali obraz; v njem je spačenost, kalnost in — pridih umora.

Ponarejevalci so večinoma ljudje, ki jih je narava sama že zaznamovala s spačenimi črtami v obrazu in z motnim pogledom v očeh. Ljudje iz časopisnih rubrik »Wer weiss etwas«!

Tak je Franz Fischer, »Kaufmann aus Berlin«, eden glavnih ponarejevalcev in razpečevalcev 100-dolarskih bankovcev, ki so nedavno plašili evropsko (nemško!) in ameriško javnost. Ponareditev teh bankovcev so banditi na vzoren način izpeljali. Uporabili so namreč za ponareditev 1- in 2-dolarske bankovce s tem, da so jih obledili. Torej pravi papir so izkoristili za tisk 100-dolarskih bankovcev. Risbe, tisk, barva, vse se je zelo dobro posrečilo. V potankosti pa bankovec vendarle pokazuje precejšnje pomanjkljivosti: ozkost črk, Franklinova slika nepopolna, obraz in lasje so sajavo natiskani itd.

Spričo prevratov, ki jih bo človeštvo večno doživljalo, in radi neustaljenosti gospodarskih razmer in temne človekove nature same, pa tudi ob vedno višjem vzgonu tehnike — bo ponarejanje v sedanjosti i v bodočnosti zavzemalo še velike dimenzije in bo družbi, državi in zemljam še v veliko strašilo. Ponarejevalne družbe so na delu, policijski bataljoni tudi. Kako se razvijajo v detektivskem krožnem toku? — Tu pa že raste snov za drug spis, pisan v ritmu »Chestertonoveda, Četrta«, namreč spis:

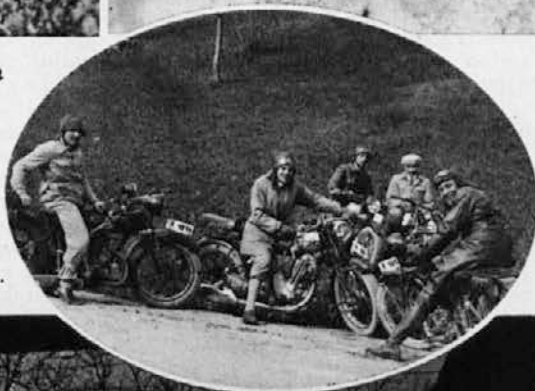
Franc Fischer

»Za božjo voljo, kje pa je potem „MEFISTOFELES“ delniška družba ZEMLJA?«

*Prijetne vožnje na motornih
kolesih v nedeljo
popoldne*
Foto »Ilustracija«

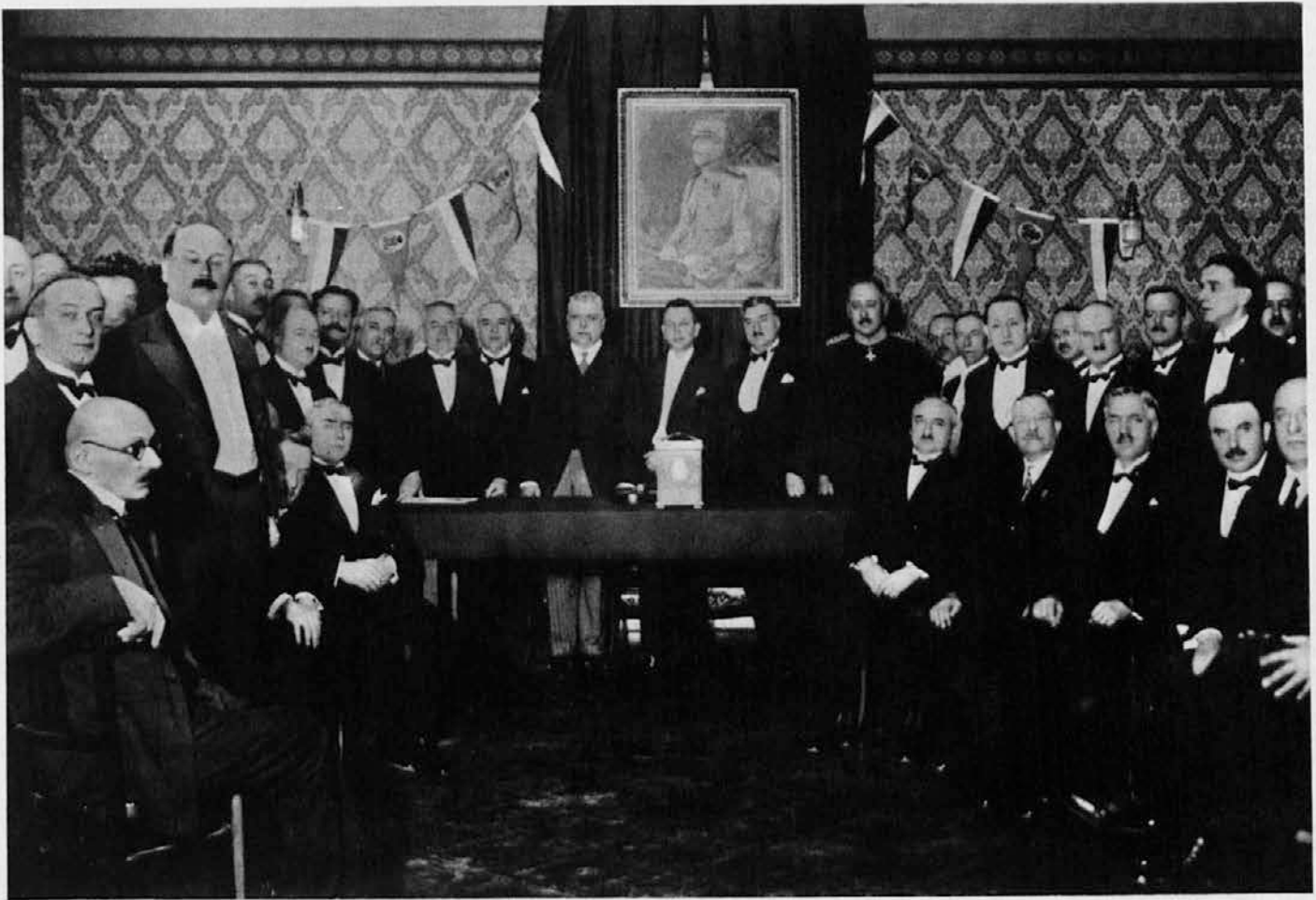
Levo:
*Moment z dirke na
motornih kolesih. Padec Pp.*

Na motornih kolesih

Pod borovniškim viaduktom

Foto »Ilustracija«

Ob 20 letnici ljubljanske sekcije Auto-kluba, ki jo je klub slovesno praznoval v svojih klubskih prostorih v Kazini 15. januarja 1930. Na sliki je videti klubove člane, odlične člane ljubljanske družbe in bana g. inž. Serneca, zastopnika vojne sile div. generala g. Savo Tripkoviča ter predsednika ljubljanskega auto-kluba g. Avgusta Praprotnika

Čakališča za avtomobile Pp.

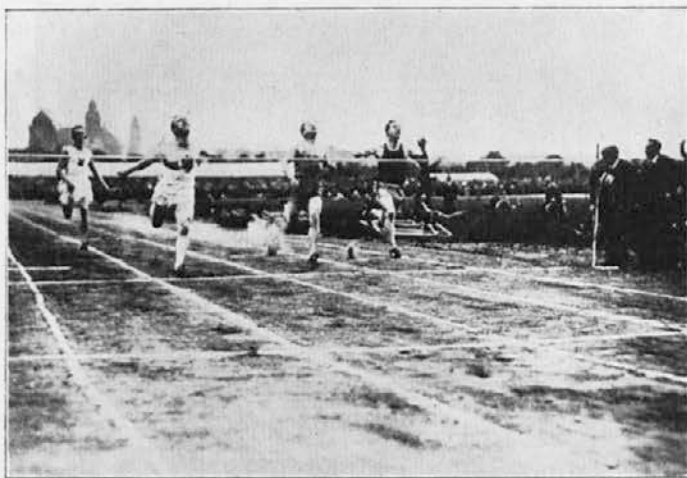
Desno: Ogromno število avtomobilov ob priliki neke razstave v New Yorku. Težko je za lastnike poiskati svoje avtomobile med temi nepreglednimi vrstami sodobnih prometnih vozil

Spodaj: Avtomobili čakajo v Grand Parku v Chicagi. Nemogoče si je danes misliti svet brez teh priročnih in koristnih vozil

Za poznavanje avtomobila

je nujno potrebna priročna knjižica inž. Jos. Štolfe: »ŠOFER«, ki jo je izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Knjiga je izredno praktičen učbenik za vse, ki hočejo avtomobil natančno poznati. Obsega 200 strani s preko 300 slikami. Pridejan ji je slovarček strokovnih izrazov. Elegantno vezana stane 140 Din v vseh boljših knjigarnah

Borba pred ciljem na 200 metrov

O lahki atletiki

Izmed vseh športnih panog, ki se dandanes goje po svetu, je brez dvoma najbolj razširjena lahka atletika. Morda je temu vzrok starodavna tradicija, kajti že stari Grki so gojili lahko atletiko. Videli so v njej najboljše sredstvo, dati telesu idealno obliko in potrebno odpornost, ki jim je tako dobro služila v borbah z neprijateljskimi narodi. Še danes občudujemo grške kipe metalca diska, ki predstavlja idealno razvito moško telo. Zmagovalec v lahki atletiki je slavil ves narod, zmagovalec v Marathonskem teku je postal narodni junak.

Zakaj se je baš lahka atletika od vsega početka tako ukoreninila in dobila toliko pristašev? Ta panoga športa temelji predvsem na naravnih zakonih gibanja v teku in skoku. S tem smo pa že dobili tudi razdelitev lahke atletike v dve glavni panogi, kajti meti so prav za prav le kombinacija teka in skoka.

Danes zavzema ta panoga športa najodličnejše mesto. Glavno zanimanje vsake olimpijade velja lahki atletiki. Da si je pa pridobila tako dominantno mesto v športu, ni nič čudnega, saj je podlaga in temelj vseh drugih športnih panog. Naj bo nogomet, plavanje, hockey, tenis, smučanje itd., v vseh panogah športa je napredek brez lahke atletike nemogoč. Pri večini športnih panog je glavno — tek. Nogometaš n. pr. mora najbolj vežbati tek, kajti vsa tehnika ne pomaga, če ne vzdrži tempa. Igralec tenisa trenira v skokih, v tekih, smučar trenira poleti cross-country.

V današnjih časih, ko se je svet pomehkužil in stremi le za uživanjem, ima šport važno vzgojno nalogo. Prebivalstvo večjih mest v današnjih življenskih prilikah utegne izgubiti odporno moč telesa. Zato je baš šport postal važen telesno-vzgojni faktor, kajti človek, ki je čez dan zaposlen v raznih delavnicah in uradih, rabi za svoje telo osvežila.

Skok v višino z zaletom

Domovina športa, torej tudi lahke atletike, je Anglija. Od tu se je razširila po vsem kulturnem svetu. Vodilno mesto v lahki atletiki ima danes Amerika. V Evropi je na prvem mestu Nemčija, ki ji sledi mala Finska, prva v tekih na dolge proge in metih. Kdo ne pozna imen Nurmi in Ritola, zmagovalcev zadnjih olimpijad?

Pri nas se lahka atletika ne more razviti, čeprav je v prvih povojnih letih izborna uspevala. S spretnim forsiranjem bo to panogo treba pritirati na pravo mesto. — Potreba je pri nas, da delamo s kolektivno vzajemnostjo.

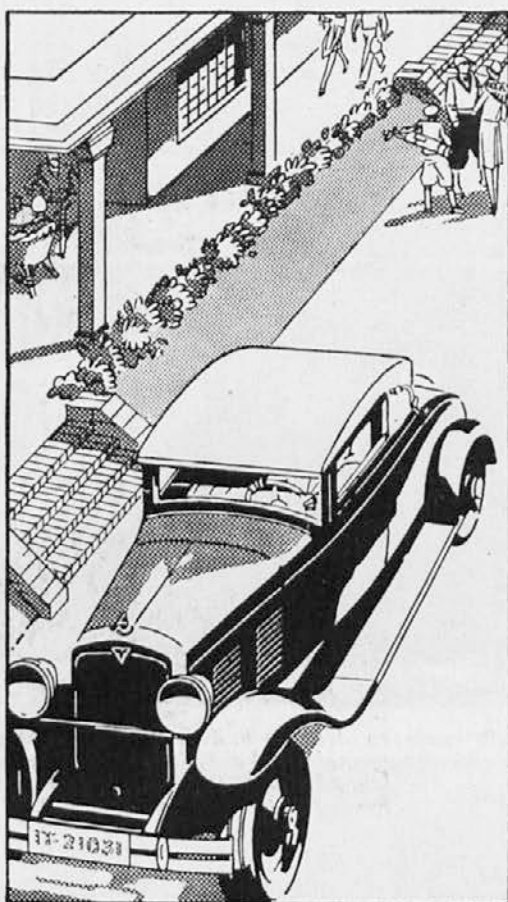
Prinašamo par slik, ki kažejo prizore iz raznih vrst lahke atletike. Želimo, da bi mogli zabeležiti napredek slovenske atletike. Tedaj bodo zavzele slike naših lahkih atletov na tem mesu svoje odlično mesto.

Skok s palico v višino

Metalec kroglice. (Glejte razvito mišičevje!)

Svoj avto si morate tako previdno izbrati, kakor svoje prijatelje . . .

Voz Vam mora pristojati in Vi k njemu

Ako posečate igrišče svojega kluba, če obiskujete pozimi Kranjsko goro, spomladi Bled in Bohinj, če nameravate k morju, potem Vam smemo zaupati, da smo mislili tudi na Vas, ko smo zgradili naš Cabriolet — vozilo za šport in solnce, za mladost in veselje

Favorit-Cabriolet

je v obliki in barvi dovršen. Vsebuje vse prednosti zaprte karoserije tako kakor ugodnosti odprtega voza. To je sen športne dame in ponos športnika — model, ki vzbuja pozornost, kjerkoli se pojavi

ADLER

GLAVNO ZASTOPSTVO IN SKLADIŠČE REZERVNIH DELOV

ING. C. R. LUCKMANN
LJUBLJANA, AHACLJEVA CESTA 10

Momenti s prve pomladanske motociklistične dirke
v logaškem drevoredu Foto »Ilustracija«
Spodaj: G. Fantini starta na »Indian« motorju

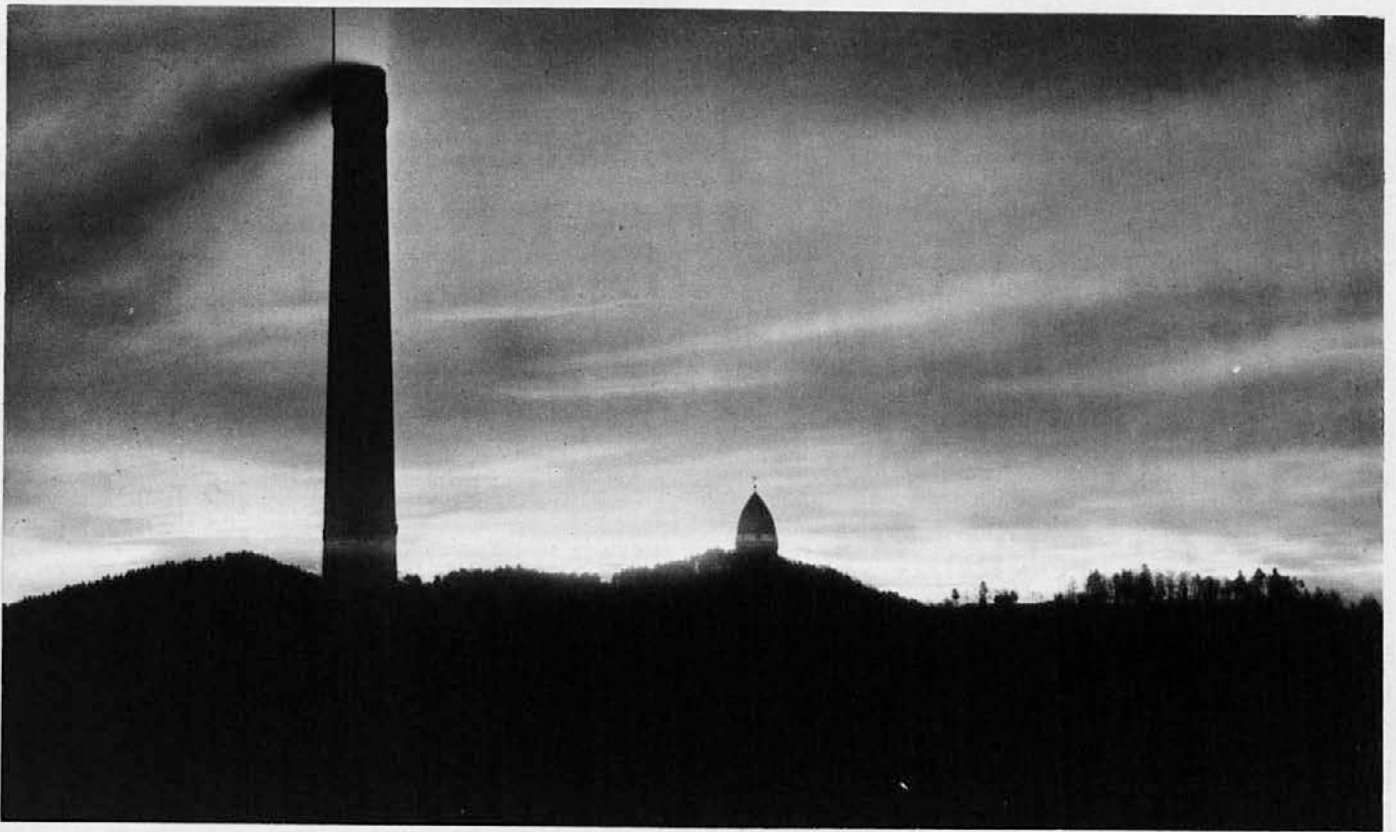

Mlada hazenska družina S. K. Ilirije, Ljubljana, ki je letos
porazila državnega prvaka I. S. S. K. Maribor. Od leve na
desno: gđčne Janežič, Urbas, Doberlet, Wolfart, Papež. Spodaj:
Petrič, Hafner, Kezel Foto Ilirija

Naš šport

Dan športnih manifestacij v Beogradu, v nedeljo 4. maja 1930. Sprevod športnikov pred kolodvorom v Beogradu. Beogradski športniki so priredili ljubljanskim in zagrebškim športnikom svečan sprejem. Naši nogometaši so si priborili z zmago nad Rumuni pokal kralja Aleksandra. Pri stafetnem teku Avala—Dvor je zmagala zagrebška stafeta, ljubljanska je zasedla drugo mesto, mariborska četrto Foto Pallek

Delo, delo!

Foto »Ilustracija«

Moč reklame

Reklama je danes sila, ki osvaja svet. Vse druge sile se ji uklanjajo, že skoraj vse je spravila pod svojo oblast. To je dejstvo, ki ga ni treba dokazovati. To vsak dan lahko na cesti vidite. Res je, da je bila v davnih (recimo v tistih dobrih starih) časih reklama še zelo, zelo neznatna, vendar pa brez nje svet ni živel. Reklama je namreč naravi že a priori dana. To se pravi, da je vsakemu živemu bitju na zemlji (kako je na Marsu, ne vem) vrojena. Tudi živali imajo zelo razvito reklamo. Ne verujete? Le pogledjte kokoš, kakšno reklamo vam dela za eno samo jajce. Pol ure kokodaka, ko znese jajce. Pa pustimo živali (da se ljudem ne zamerimo)! Tudi človeku je reklama vrojena. Kakšno reklamo dela dojenček, to menda vsi veste. Kdor nima družine, naj se pa spomni one dobe, ko je še sam delal zase reklamo. Ženitbene ponudbe — kako sijajna reklama je to! Kaj hočete še več? Če bi ne bila reklama v človeku, bi tudi take korenine ne mogla v njem pognati, da bi iz njega zrastle tako deblo, kakršno je današnja reklama.

Kakor vsaka velika stvar ali oseba (Pust), tako ima tudi reklama svoj praznik. Ti prazniki so veleseljmi. Naslednje vrstice vam bodo povedale, kako sem preživel tak 'reklamni praznik' na ljubljanskem veleselju. Pokazal vam bom reklamo v vsej njeni slavi, moči in veličini in neznatnost človeka v primeri z njo.

Neko lepo popoldne, ko je curkoma iz neba lil dež, sem prejel zelo prijazno pismo. Pisal mi ga je bližnji sorodnik. Najino sorodstvo je zelo tesno, ker je vezano po trinasedemdesetem kolenu in trinajstem komolcu. Pravim pa zato, da mi je bližnji sorodnik, ker so nam večkrat bližnji sorodniki zelo daleč, daljni pa prav blizu (Amerika — 'strici'). Da pa boste verjeli, da mi je res pisal, preberite sami:

»Velecenjeni sorodnik!

Čast mi je, sporočiti Vam, da sem sklenil, prvič v svojem življenju, in upam, da se kesal ne bom, če pa se bom jaz, se moj sin gotovo ne bo...«

Hop, nič ne boste brali pisma, ki mi ga je poslal moj bližnji sorodnik. Povem vam samo to, da mi je obljubil poslati svojega nadebudnega sinka, naj ga vodim po veleselju. Sam je bil zadržan, to se pravi, da ga žena ni pustila. Določenega dne sem šel na kolodvor in čakal in čakal. Vlak je prisopil kakor preganjane misli, iz njega so se vsuli ljudje kakor razburkana čuvstva in kot pretepena bridkost se je prikazal sin mojega bližnjega sorodnika. (Ali nisem lepo povedal?) Pozdravil sem ga, kakor gre dostojnemu človeku (njemu namreč, ne meni) in ga odpeljal na veleselje. Vso pot je trdovratno molčal, le z očmi je obiral plakatirane stene in kar vleči sem ga moral, da sva sploh prišla »Pod Tivoli«. Kupil sem vstopnici (plačal je seveda on) in zarila sva se v gnečo. Mojega Tele-maha je takoj zbedel v oči kip (sit venia verbo) peka, ki je držal v rokah potico. Preril se je čisto do njega in ga ogledoval od vseh strani. Menda mu je bil silno všeč, ker je potegnil listnico iz žepa in ga hotel kupiti, toda o pravem času sem ga potegnil k sebi in mu prigovarjal, naj si rajši ogledava druge bolj zanimive stvari. Opozarjal sem ga, naj povsod pazi na reklamo, ker to mu bo kdaj še izvrstno služilo. Hodila sva po dvorišču ob stojnicah in

nisva vedela, kam bi se obrnila. Krik tu, vpitje tam, povsod pa prerekanje in barantanje. Prišla sva do neke osebe ženskega spola, ki je razkazovala svojo umetnost v čiščenju madežev. Sveti ogenj reklame jo je objel in začela je mojemu varovancu s tintnim svinčnikom mazati prebelo srajco. Ko je bila srajca tako pisana, kakor zastava, jo je začela polagoma čistiti. Ker ji je pa delo šlo le prepočasi od rok, je mojega sorodnika pustila in napadla drugo žrtev. Moj spremljevalec s pisano srajco je odšel, jaz za njim.

Ustavila sva se pri možu, ki je prodajal nove brusilnike. Brusil je nože in kose, rezal steklo in vsako minuto ponavljal svojo molitvico v slavo in čast svojega blaga. Mož je prosil 'slavno občinstvo' nož, da bi ga nabrusil. Moj spremljevalec je avtomatično segel v žep in privlekel na solnčno luč svoj zamikarni pipec ter ga ponudil prosilec. Brusilec ga je nabrusil in se pohvalil, da se upa s tem pipecem kogarkoli (le sebe ne) obriti. V potrdilo svojih besed je začel po enem licu briti mojega spremljevalca, ki je svojo glavo prav pohlevno držal pod krutim pipecem, ki mu je vsako kocino posebej odžagal. Ko se je nepoklicni brivec utrudil, je pustil mojo ovčko polobrito. V zahvalo za to uslugo je fant kupil od moža dva brusilnika, ju vtaknil v žep in nemo odšel. Jaz sem mu sledil kakor senca, pa čeprav bi ga moral voditi. Njegova listnica je bila namreč debela kakor krava (oprostite, toda druge primere nisem mogel dobiti).

Prišla sva do harmonikarjev. Moj sorodnik je kar poziral poskočne valčke in polke in harmonikarji so mu jih le z veliko težavo sproti igrali. Kar strigel je z ušesi. Ko

so umetniki odigrali in je eden izmed njih nagovarjal občinstvo, naj vendar kupi prvovrstne harmonike in je pri vsakem godalu, ki ga je pokazal tudi ceno povedal, je moj spremljevalec pokazal na lepo pisano harmoniko in plačal zahtevano vsoto. Obesil si je harmoniko na rame, s svojo spretnostjo pritisnil dva gumba, ki sta povzročila silno presunljiv akord in dečko je vlekel in nategoval ta akord s pravim umetniškim zanosom. V takem razpoloženju je hodil mimo ljudi, kakor bi bil najboljši godec, če že ne v Ljubljani, pa vsaj v Evropi.

Iz njegove zamaknjenosti ga je vzbudil usnjat dedec, katerega so fantje krepko klofutali. Čim krepkeje si ga udaril, tem več žarnic je zagorelo na steni. Tudi moj Tele-mah bi rad mahnil po možu. Plačal je pristojbino za tri udarce in napadel svojo žrtev. Pri prvem udarcu se je v eni žarnici nekaj zganilo, pri drugem udarcu je v žarnici zabrlelo, pri tretjem udarcu pa je bilo v žarnici vse mirno. Roka mu je omahnila in od sramu so mu čevlji zardeli. Obupno me je pogledal, kakor da bi me prosil pomoči. Rad bi mu pomagal, še rajši ga namahal, pa se mi ni zdelo vredno. Tedaj pa je pristopil k njemu zagorel gorenjski fant, mu položil roko na rame, odprl usta, zinil in rekel te-le besede, rekoč: »Ti, če voč in pa jest namest tebe udaru, sam pvačej.« Moj spremljevalec mu je brž potisnil v roko nekaj denarja in ga kot rešenika hvaležno pogledal. Gorenjec je klofotal usnjatega dedca, da se je v žarnicah kar isknilo in moj dečko je zmagovalno gledal po ljudeh.

Nato sva šla na strelišče. Zadetki ti je bilo treba figuro na določenem mestu, pa ti je pokazala svojo umetnost. Moj sorodnik je streljal in streljal, pa nič zadel. Nobena figura mu ni hotela pokazati, kaj zna. Končno pa je, obupan nad

mrtnimi figurami, ustrelil v nabijalko in glej ga kljukca, ta figura mu je pokazala, kaj zna. Ženišče je rjulo in cvililo v vseh durih in molih, tako da sva od navdušenja oba pobegnila.

Ustavila sva se pri vinskih paviljonih. Kratko posvečevanje. Sklep: „en liter al' pa dva“ in že sva sedela pri majhni mizici v zelo čednem paviljonu. Zbrana izbrana družba je občudovala mojega sorodnika. Posebno jim je bil všeč njegov napol obriti obraz, tudi harmoniko, oziroma umetnika, so hvalili. Spraševali so ga, kdo ga je obril in pri tem tako lepo za svojo reklamo poskrbel. Res, živa reklama je najboljša.

Ne vem, koliko vina sva popila. Plačal je namreč moj sorodnik. To pa vem, da so se mi tla zibala pod nogami, ko sem vstal. Da ne bi ljudje zapazili, da me je Bacchus oplazil, sem hotel skočiti tovarišu na pomoč, ker je tudi njemu slaba predla. Posvaril sem ga: »Ali ti nisem rekel, da ne pij toliko?«

Že sem ga držal za rokav, toda ne njega, ampak natakarka, ki je bil mož dejanj. V elegantnem loku sem prifrčal pod milo nebo. Ljudje so skrajja mislili, da je padel meteor na zemljo, ko pa so videli, da sem homo sapiens ali po domače zapit človek, so se pomirili in šli vsak svojo pot. Nekoliko sem počakal in moj Tele-mah je omahnil s harmoniko skozi vrata. Vstal sem, prijel sorodnika pod pazduho in viris unitibus (še znamo latinsko!) sva se opotekala v gospodarski paviljon. Sami stroji, mlatilnice, slamoreznice, plugi in brane. Moj dečko je naročil nekaj strojev za očeta, plačal aro in odšla sva.

Hodila sva od paviljona do paviljona, ogledala sva si kuhinjsko posodo in moj spremljevalec si je kupil pravi loncec. Avtomobile in motorje sva videla in moj varovanec je kupil lepo kolo. Paviljon za paviljonom sva obiskala in moj sorodnik je povsod nekaj kupil, tako da sem mu moral jaz nesti nekaj njegovih stvari. Kaj sem hotel? To pač vse reklama stori.

Ko sva si ogledala potrebne, prekornostne in velevažne stvari, sva se hotela nekoliko razvedriti. S sireno sta dva nemška Junkerja oznanjala ljudem, da imata živo deklico brez glave (nič posebnega, koliko jih je samo v Ljubljani). Šla sva gledat to Evino potomko. Mislil sem si tedaj, da bi bil to najidealnejši par na svetu, ko bi se moj Tele-mah in ta deklica vzela. Dvoje teles brez glave, ena glava, pa nobene misli.

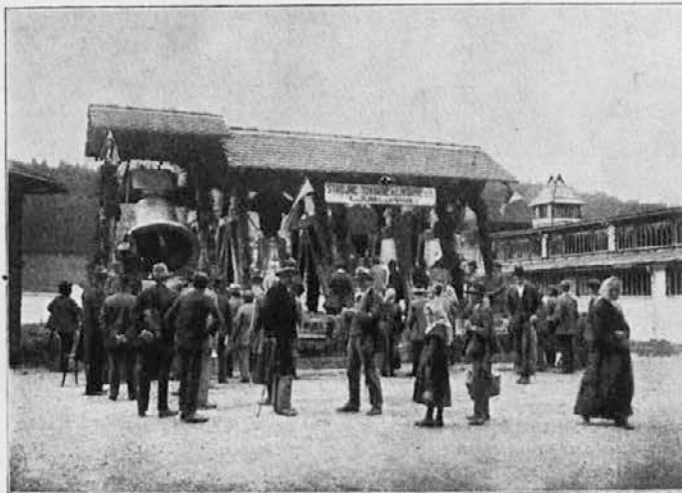
Poslovala sva se od deklice brez glave in stopila na prosto. Vesela godba je nama udarila na uho. Juhuhuj, „ringelšpil!“ Mojega varovanca je pograbilo to veselo razpoloženje in zlezal je na sedež v „ringelšpilu“. Jaz sem moral ostati na tleh in varovati njegove reči. Stvar se je zavrtela enkrat, dvakrat, verige so se napele in vedno v širših krogih se je vrtela vesela mladina. Moj sorodnik je mahal z rokami in skušal nekaj povedati. Mislil sem, da je vse to od veselja, pa je revežu na vrtljaku slabo prišlo...

Ko je bila komedija končana, sem zavlekel svojega ubogega tovariša na bližnjo klop in ga z vodo pokrepčal. Ko se je zavedel, sem ga vprašal: »Ali si videl, kakšna reklama je to?«

Moja pohlevna ovčica je pokimala in se udarila s prazno listnico po glavi.

Njegove prve in zadnje besede so bile:

»Ti, spat pojdem!«

KAJ SO PEGE...?

Nelepi rjavi pigmentni madeži, ki se pojavljajo pod vplivom solnca v številnih in velikih skupinah zlasti na nežni koži in kvarijo nje ljubki izgled. Po dolgoletnih praktičnih poskusih je uspelo napraviti preparat, ki že po kratki uporabi odstranjuje brez sledu pege, kožne madeže in ostale nečistoče kože. — Napravite en poskus s tem preparatom, imenovanim

»Creme ORIZOL«

(Beurre de riz — riževa mast), in Vaša polt bo zopet postala naravno čista, nežna in voljna. — »Creme Orizol« se je uporabljala doslej povsod s popolnim uspehom. Če bi Vas prvi poskus iz kateregakoli vzroka docela ne zadovoljil, smo pripravljeni vrniti Vam polni znesek, ki ste nam ga plačali. — Cena »Creme Orizol«: mastna ali suha, lončič Din 30.—, Orizol-milo Din 14.—.

Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

ZALOGA:

COSMOCHEMIA - ZAGREB
SMIČIKLASOVA ULICA 25

Modni nasveti

Za dopoldne: od 11 do 12:

Angleški kostum največkrat z majhno vesto; srajčna bluza iz picke-ja ali platna; če ste vitki, nosite majhen cape. Ste zelo visoki? Potem tričetrtinski plašč.

Za popoldne: od 12 do 5:

Polovični rokav je zadnja novost; nadomestiti ga more vratni cape; ne pretiravajte dolžine dnevnih kril; nosite k imprimiranim oblekam primerne jopice. Zadnja moda določa rjave, poldolge rokavice.

Za večer: od 11 dalje:

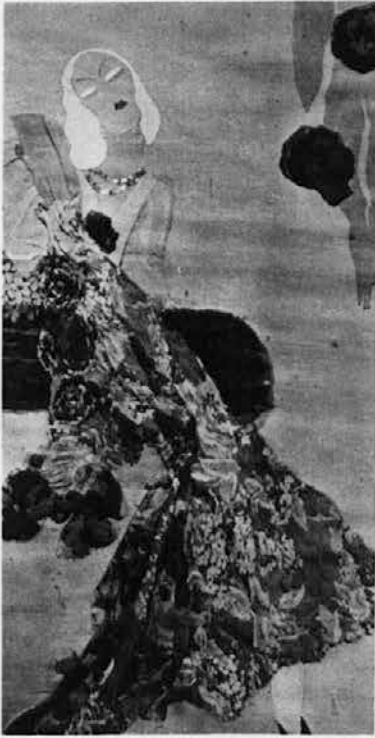
Obleke iz mousselina z majhnim capom; šal, spredaj prekrižan in vržen čez rame; mnogo lepih, lahkih in rožastih tkanin; mnogo črnih ali barvastih čipk; uveljavlja se antična draperija; stas je nakazan višje kot na normalnem mestu; skoro vsa dolga krila imajo valujoče vstavke; plašči so ali zelo dolgi ali zelo kratki.

Pomniti je:

najvažnejša začimba: rokavice.

»Halo, Radio Ljubljana!«

Pravkar je izšel za klavir štiriročno Mihaela Rožanca: Entreakt, foxtrot »Halo, Radio Ljubljana!« V prvovrstnem tisku, papirju in opremi, za nizko ceno 25 Din (šest tiskovnih strani), se skladba dobi v vseh knjigarnah ter pri skladatelju v Trbovljah. Štiriročna priredba odgovarja orkestralnemu originalu. Temperamentni, melodijozni, moderni entreakt je mišljen kot prva točka zabavnega radio-koncertnega programa, ali elitne plesne prireditve ter naj spravi publiko takoj v animirano razpoloženje. V kratkem bo izšel tudi za jazz-band orkester. Naša plesna in veselo glasbo ljubeča mlada publika naj skladbo s pridnim razširjanjem dvigne — v prvi domači »šlager«!

Skica za obleko iz različnih ostankov Pp.

Levo pretiskana obleka iz svile, zlato in črno. Desno poletni kostim iz vzorčastega volnenga blaga (jopica in krilo), bela bluza iz svile Pp.

Apartna poletna obleka iz črnega georgetta, z rdečimi in belimi kari Pp.

Poletje, poletje . . .

Krog: Velik, povešen klobuk D'Ora, Paris

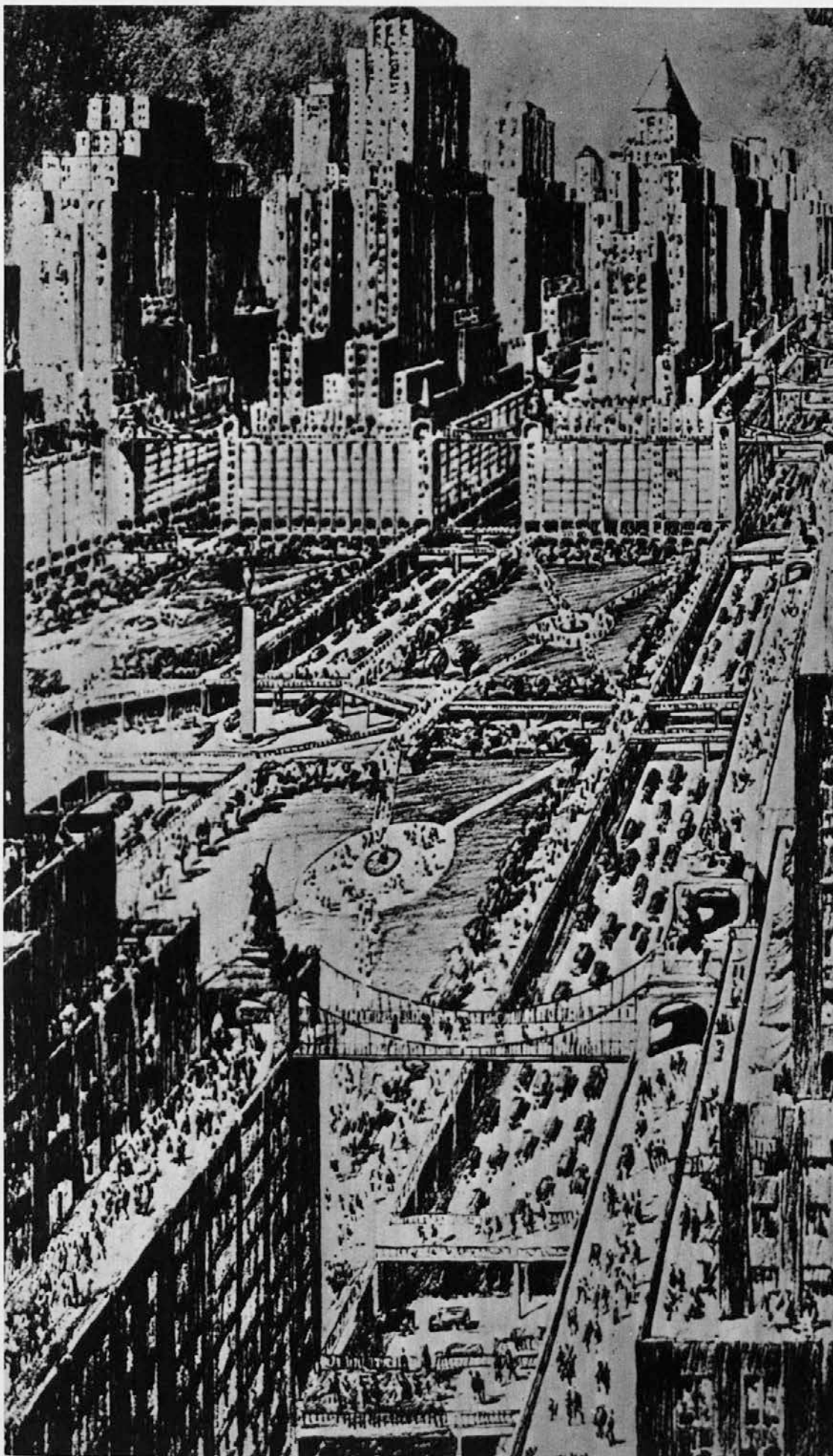
Filmska igralka Käthe v. Nagy, v dražestni poletni oblecki Manassé, Wien

Mousseline-obleka s širokimi krilnimi volani. Kratek stas s kratkimi volani spominja načas cesarstva. Model Lyolène D'Ora, Paris

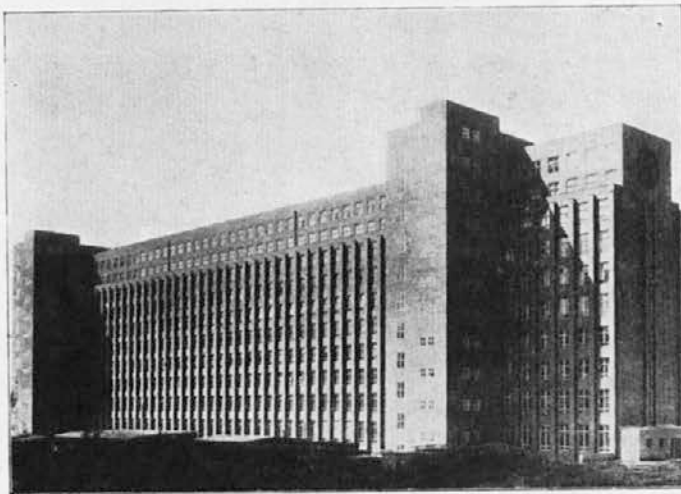
Filmska igralka Lily Damita v jutranji obleki D'Ora, Paris

Mesto bodoč- nosti

Naša slika kaže model New Yorka, kakor naj bi po današnjem mnenju mesto izgledalo leta 1950.

Problem prometa v velikem mestu je vedno bolj pereč. Kako omogočiti neprekinljivo vožnjo vozil z enega konca mesta na drug konec, kako omogočiti pešcem prosto pot brez opasnosti za življenje, to sta dva problema sodobnega prometa. - Misleci so teoretično zaenkrat rešili problem na ta način: Promet avtomobilov naj se vrši na nivoju sedanjih cest, pod zemljo naj voziyo električne železnice, za pešce je rezervirati ceste v več nadstropij na in ob hišah. V ortoglavni višini nad cestami avtomobilov naj vežejo »pešpoti« lepi mostovi. Zrak nad vrhovi nebotičnikov naj bo svoboden za promenado aeroplanov ...

Orjaška zgradba Siemens-Schuckertove palače v Berlinu

Nebotičniki

Amerika forsira v podvojeni meri razvoj zidanja nebotičnikov. Odločujoči strokovnjaki so zaključili svoja razmišljanja v prilog visokih stavb. Danes so nebotičniki (rojeni iz nebrzdane špekulacije in drznega pionirskega duha) nepogrešljivo sredstvo ameriškega javnega življenja. Tudi v majhnih mestih in industrijskih krajih nezazidanih prostorov se že dvigajo ti tehnični orjaki v oblake. Niso vzrasli iz svetskega snobizma glav, ki hočejo biti »velike«, kakor je to splošna misel v Evropi, ne — vzrasli so iz spoznanja Američana, da nudi nebotičnik s svojimi organizatoričnimi metodami, ki jih poraja ob svojem rojstvu in nastajanju, maksimum štedljivosti i za zidanje i za poznejšo poslovno dospelost. Četudi spodbuja izraziti gon za tekmovanje Američana večkrat za izvršitev njegovih naivnih želj k materialnemu stopnjevanju velikosti — the biggest of the world — ga vendar obvaruje njegov zdravi vpogled za meje gospodarskih možnosti pred utopističnimi podjetji. To, kar v resnici doseže, je tako gigantsko, da ga vsak Evropec občuduje.

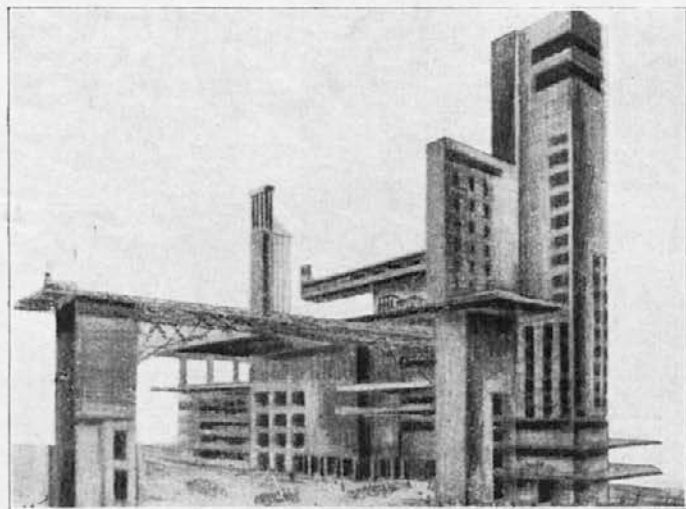
Duh starih iskalcev zlata, ki je osvojil ameriški kontinent, še vedno inspirira ameriško ljudstvo. Zato je ukoreninjeno v njem neprestano premikanje in gibanje človeka in stvari na široko in visoko, ugajajo mu avto in lift. Zelja po premikanju, spremembi in izmenjavi je tako velika, da jim tudi največje in najsolidnejše poslopje ne more ostati trajen spomenik, ampak jim je samo napoltrajna hiša za dnevno delo življenja. Samo na 20 do 25 let so zračunali življenje nebotičnikov, če so še tako bogato in trdno zgra-

Tako vidi prabec srce New Yorka. Pogled z nebotičnika na križišče Wall- in Broad-Street, srce finančnega dela New Yorka. Miljarde denarja se kopičijo na tem koščku sveta

jeni. Po tem času vendar ne bo nikomur padlo v glavo, stanovati v starinskem poslopju, ki naj napravi prostor modernejšemu, lepšemu.

Rentabilnost nebotičnikov je kljub hitri amortizaciji tako ugodna, da denarni frg hrepeni po financiranju novih nebotičnikov. Celo zavarovalne družbe dajejo svoj denar (ker je produktiven) v stavbe. Na glavnih cestah velemest so se najemnine pisarn in posebno trgovskih lokalov v zadnjih šestih letih podražile za 10- do 12kratno ceno. Na znameniti peti aveniji v New Yorku so lokali v premeru komaj dveh oken, ki stanejo na leto sto tisoč dolarjev in še več. Najemnino zaračunajo po prometu dotične ceste. Tako je navedel mešetar novega pisarniškega nebotičnika v obliki stolpa »355« na Michiganski cesti v Chicagu 425.000 dnevni pasantov. Novi First national nebotičnik v Detroitu z lastnimi garažami za 800 voz v hiši, celo 1.200.000 pasantov v 24 urah. Velikost in obseg največjaštnosti in najmodernejših nebotičnikov sta v številkah za evropske pojme porazna, da si ju komaj moremo predočiti. Nekateri teh kolosov so zgrajeni na preko 1.000.000 kubičnih metrov prostora z 200.000 kvadratnimi metri ploščine, razsvetljeni s štiri do pet tisoč okni in so vredni do 25.000.000 dolarjev (okoli 1.580.000.000 Din). Na skalnem temelju (do 35 m pod zemljo) se dviga jekleno ogrodje iz približno 400.000 železnih težkih drogov. Mešanico več sto kilometrov dolgih cevi in električnih vodov obesimo svobodno na ogrodje kakor mišice in živce zgradbe, preden jih objame koža sten. Ti zauriji tehnike (hoteli, kontorske zgradbe, univerze, stanovanjski stolpi) imajo v svojih velikanskih telesih vse, kar je nujno za življenjske potrebščine: restavracije, bare, družabne

A. Černigoj: Načrt zgradbe

prostore, brivnice, pralnice, kopalnice, prostore za počitek, potovalne pisarne, sobe za pisanje in za branje, trafike, prostore za snaženje obutve, telegrafske in telefonske centre, menjalnice in lokale vsake vrste. Hoteli s 3000 posteljami, 4500 kvadratnimi metri kuhinjskih prostorov, 2000 nameščenci in 56 automatic flying stop-lifto v hitrostjo 250 m v minuti, ki se avtomatično ustavljajo, odpirajo in zapirajo! Hoteli, v katerih ima vsak izmed 3000 gostov svoje radio-slušalo na nočni omarici in ki se jim s pomočjo labirinta telefonskih zvez, daljnopisov in megafonov v trenutku izpolni vsaka želja. Univerza kakor je »cathedral of learning« v Pittsbourghu, ki nudi streho 12.000 študentom v 52 nadstropjih! Kontorna hiša kakor graybar building v New Yorku, ki ima vežo, iz katere dospete (ne da bi bilo treba stopiti na prosto) pod zemljo na kolodvor, na pet postajališč podzemeljske železnice, v šest hotelov in v ducate trgovskih lokalov.

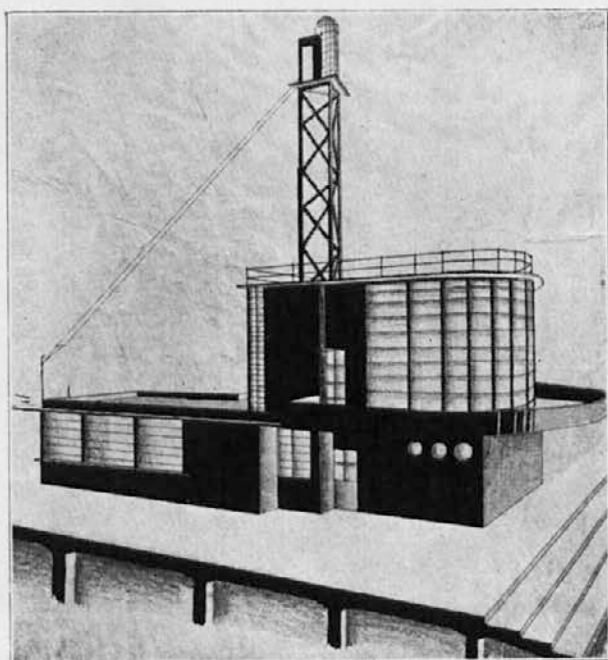
Gigantski velikosti teh stavb odgovarjajo ameriške pisarne za arhitekturo, ki izdelujejo načrte. Generalni štab dve sto do tri sto arhitektov, inženjerjev in risarjev ene same take firme določi celokupni gradbeni organizem že pred začetkom dela v sto in sto načrtih. Šele tedaj prejme naročilo ena velikih gradbenih tvrdk, ki razpolaga s približno enakim delovnim štabom. Vsa skrivnost praviljične hitrosti, s kakršno zraste bodoči kolos iz zemlje in je v osem do dvanajstih mesecih ves zgotovljen, je v temeljiti in pravočasni predpripravi za delo. Vsako fazo v delu že naprej do pičice točno preračunajo i glede časa i glede denarja, rafinirani kontrolni sistem jim pomaga. Presenetljiva po-

New York iz tičje perspektive, New York City z državno carinarnico in produktno borzo

sledica te fine organizacije je tale: povprečni gradbeni stroški nebotičnikov komaj presegajo stroške evropskih zgradb enake gradbene kvalitete, četudi so delavske plače v Ameriki skoro štirikrat višje nego v Evropi. Nedvomljiva zmaga racionalizacije.

Toda — ali je Amerika dognala problem tudi v arhitektonskem oziru in našla zajemljivo obliko za nebotičnik? Eden najbolj znanih newyorških arhitektov je izjavil: »Nismo še imeli časa, da bi se pobrigali za nov still!« Ameriški arhitekt je bolj inženir in tehnični organizator, kakor pa umetnik, ki oblikuje prostor. Obraz njegovega nebotičnika še nosi izposojeno masko preteklih evropskih predstav in domislic. Struna jasnost konstruktivnega gradbenega ogrodja obledi pod obleko, ki zamrači pravi zmisel zgradbe, tudi najnaprednejše izvršitve kažejo v svojem gotskem vertikalizmu, v majhnih oknih nesvobodo duha srednjeveškega Evropeca. Najdrznejšega ameriških arhitektov, umrlega chicaškega Sullivana, ki je edini pred 20 leti v prvih chicaških nebotičnikih nakazal pot do samostojnega oblikovanja iz lastnih sredstev nove tehnike, njegovi nasledniki še niso dosegli. Spoštovanje vsega »imported of Europe« je izseljencem iz starega sveta še globoko v krvi. Toda pride dan, ko se bo ameriško ljudstvo osvobodilo vpliva evropskih kulturnih dobrin in poiskalo lastni izraz svojega kulturnega hotenja na poti, ki jo je Sullivan napovedal: »form should follow function« — »oblika naj pride iz smotra zgradbe«. To je ista logična pot, po kateri gredo tudi pionirji moderne evropske gradbene umetnosti.

Arh. Zorko Lah: Načrt zgradbe

IZBRANO PARFUMERIJU SVETOVN. ZNAMK SE DOBI V DROGERIJI »SANITAS« CELJE - LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 5

KOLINSKA
TVORNICA (IKORIJE
LJUBLJANA.

**PRAVA
KOLINSKA
CIKORIJA**

Majhne in velike hiše. Pogled s križišča Bleiweisove, Tržaške in Rimske ceste na Bleiweisovo cesto

Hočemo Ljubljano novo in veliko . . .

Ljubljana raste iz nekdanjega provincialnega miljeja v pravo prestolnico svojega naroda. Razvoj mora iti nezadržema. — S svojo bližnjo okolico bo Ljubljana v najkrajšem času dosegla 100.000 prebivalcev, da stopi v kolo velikih mest

Foto »Ilustracija«

Desno: Stanovanjska zgradba mestne občine ljubljanske na Poljanskem nasipu

Palača Ljubljanske kreditne banke. Fotografirano v zgodnji jutranji uri

Iz katerega kraja v Sloveniji sta te dve sliki? Ali je na vasi ali v mestu? Rešitevo na strani 201.

Vas ali mesto? Visoko žarnice in kandelabri. Mesto je. Kje?

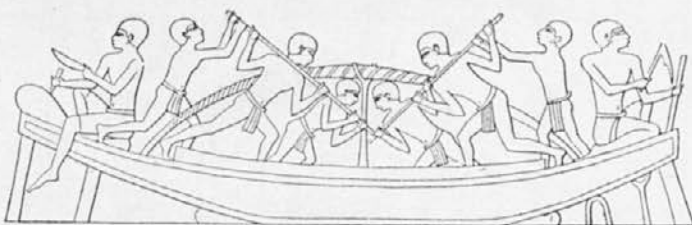
Svetovnoznana gostilna »pri Figovcu« v Ljubljani. Postajališče avtobusnih zvez z ljublj. predmestji. Ostanek stare Ljubljane

Hrbet visoke hiše, fotografirano iz Gajeve ulice. Prizidana tej palači bo stala osemnadstropna zgradba »Pokojniškega zavoda« po Plečnikovem načrtu

Z bodoče široke avenije »Masarykova cesta«. Zgradba palače »Vzajemne zavarovalnice« v Ljubljani

Gradnja ladje. Relief iz grobnice pri Zavijet-el-Metin

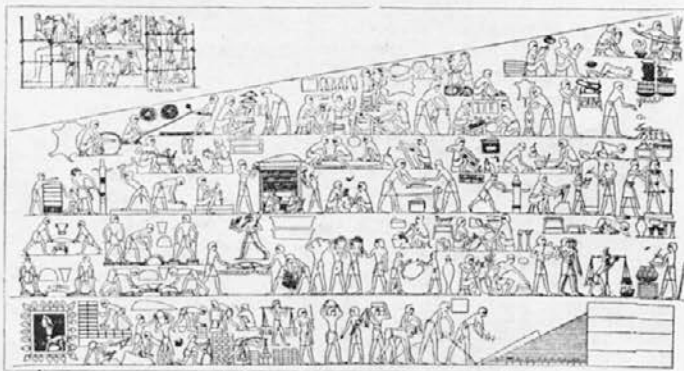

Izdelovalci krst. Relief neke grobnice pri Thebah

Tesarji, lončarji, drvarji itd. pri delu. Slikarja iz neke grobnice pri Beni Hassanu

toda v bronasti in železni dobi se ta slika neverjetno komplicira, vse polno trgovskih poti nastane, objekt se ne zamenjava več samo od človeka do človeka, nego že tudi od dežele do dežele. Vedno bolj dovrševana tehnika obrti in orodja daje možnost nastanku prvih industrij, že se jamejo pojavljati posamezne dežele starega veka kot producenti izvestnih artiklov trgovskega in industrijskega značaja, ki se eksportirajo v druge zemlje za zameno drugih, doma ne produciranih stvari in v polnem razvoju je že trgovina preko morja. Eksistirajo pa že tudi trgovske ceste skozi puščave, zanimivo, da v glavnem že v istih smereh kot danes in prvi pojav trgovca v zgodovini je že tu. Jasno je, da tu že tudi moremo govoriti o prvem prometu, reke in morje tvorijo namreč že davno ugodne komunikacije med zemljami sveta in najsrajnejši predeli celine ne ostanejo več skriti računom in ciljem trgovskega duha. Seveda bi bilo preveč, tu podrobno vse to opisovati, rajši pojdemo z našimi slikami nekoliko na izprehod med te primitivne obrtnike, trgovce in rokodelce, ki pa tudi niso zbrane sistematično, nego na hitro roko in samo iz kroga Egipčanov, Babiloncev in Grkov.

Rokodelci. Stenska dekoracija nekega groba pri Thebah

Živo zanimanje za življenje po svetu je zlasti v Egiptu rodilo prve slikane priče iz dela obrtnika in poljedelca in trgovca in kakor je slika Barke na Nilu, s trgovskimi tovari obložene, sploh prva slika barke v svetovni zgodovini (nastala je o. 4000 pr. Kr.), tako so tudi tesarji, ki tešejo ladjo ali pa izdelovalci krst, zidarji, kiparji, ženjci sredi žitnih polj gotovo prvi tesarji, zidarji itd. v slikani povestnici sveta. Seveda v tem času obrtnik še ni toliko obrtnik v današnjem smislu, nego podložnik vladarja ali gospodarja in v grobnicah, kjer se te slikane ali plastične

Med starimi trgovci in obrtniki

Zgodovina trgovine in obrti, zlasti obrti, zasledovana do početkov človeške kulture, bi bila za najstarejše čase človeštva takorekoč edina zgodovina, prav gotovo pa edina zanesljiva. O verskem življenju primitivnega človeka, o njegovem socialnem življenju in podobnem, kar ni zapustilo nobenih trajnih spomenikov, ne vemo skoro nič, in večinoma je vse, kar vemo, zgrajeno na samih hipotezah. Primitivna sekira ali nož, bodisi iz rogovja živali bodisi iz kamna narejen, je pa popolnoma zanesljiv primer obrtnega udejstvovanja prvotnega človeka, je zanesljiva slika primitivne obrti, mnogokrat upravičeno rečeno tudi umetnosti. In nobena prehistorična antropologija niti kaka druga veda se glede objektivne zanesljivosti materiala ne more kosati z zgodovino človeškega orodja, ker je tu vse dano in večinoma tudi vse ohranjeno in ni potreba za pregledno sliko razvoja nobenih domnev in konstrukcij, nego nastaja slika sama od sebe nepretrgano iz predzgodovine v novi čas.

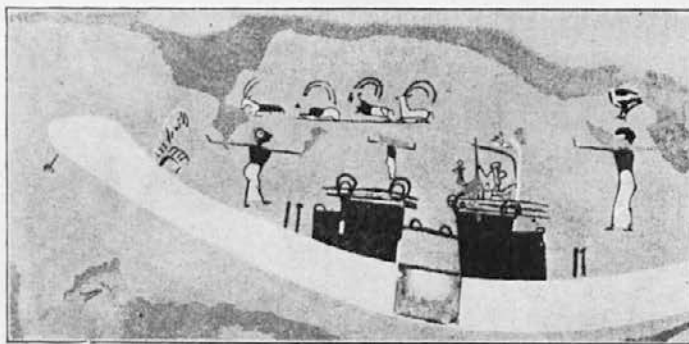

Kiparji pri delu. Egiptovska stenska slika iz časa nove države

>Z neutrudno potrpežljivostjo si dela primitivni človek kamenite dobe brez vsakega orodja svoje prvo orodje, ki mu služi tudi kot prvo orožje, one silasto ostre kamne, ki mu pač rabijo za vse in na katere gleda ponosno kot na svojo lastnino. Kajti po lastnem delu in trudu je nastala tako prva lastnina, ki je že zelo zgodaj igrala vlogo denarja, za katerega si je primitivni človek kupil nekaj drugega, kar je rabil. In imamo na ta način že sliko prvotne trgovine, kajpada še zelo primitivne,

Zidarji pri zidanju Amonovega templja (ca. 1500. pr. Kr.)

Barka na Nilu. Stenska slikarja nekega groba pri Hierakonopolisu (ca. 4000. pr. Kr.)

upodobitve večinoma nahajajo, je tudi gospodar ali vladar sam v sliki pričujoč. Če pa ne to, pa služi njihovo delo templju — kiparje vidimo tako klesati kolose faraona, odnosno figuro ležeče sfinge, kakršne nahajamo ob dohodkih k templjem, tesarji tešejo verjetno ladjo za faraona, mumijo istotako, a na sliki peric, lončarjev in drvarjev vidimo med vsemi temi delovnimi ljudmi njih gospodarja, katerega nosi četvero podložnikov v nosilnici, eden pa mu dela senco: gospodar nadzoruje delo obrtnika — sužnja.

Dekoracija egiptovskih grobnic nam nudi neštivilne primere tega življenja in iz njih razvidimo vse bogastvo pa tudi vso revščino mogočnega nilskega kraljestva v starem veku. Naše slike nam kažejo le delo, to je akcijo in so s tega vidika nabrane; a za višino stare kulture in civilizacije bi morali upoštevati tudi izdelke same (vaze, pohištvo, metalne produkte), kar pa bi nas predalec zavedlo.

Babilonsko-asirska umetnost je v primeri z egiptovsko revna glede upodobitev delovnega in trgovskega življenja, gotovo pa je, da dama, ki prede oz. tke in ji sužnja hladi razgreto čelo, ne uporablja drugih sredstev, nego so za to opravilo še danes v navadi. Začetna stopnja umetniškega oblikovanja je kriva, da je stol nekoliko neroden in to sedenje nekam nerazumljivo, kolovrat pa tudi malce čuden kolovrat. Vendar zaradi redkosti takih upodobitev še ne gre sklepati na nerazvitost obrtnega in industrijskega življenja, nasprotno, vprav babilonsko-asirski krog je stal na zelo visoki stopnji v tem pogledu. Tik ob morju sedeči Feničani in Sirci pa so zalagali z egiptovskimi in mezopotamskimi produkti celo Sredozemlje.

Že v tretjem tisočletju pr. Kr. je zvezetela na otoku Kreti lepa kultura, doslej navadno imenovana minojska. Otok sam in Egipt sta bila že iz poznokamenite dobe dalje med seboj v trgovskih odnosjih. Tekom drugega tisočletja se je pa to razmerje tako poglobilo, da nahajamo skoro stoletje za stoletjem v Egiptu kreitsko-mikenske eksporte, na Kreti in v Mikenah pa egiptovski import (vaze, statue, metalne proizvode) in na ta način je drugo tisočletje za obe zemlji za nas precej pregledno in časovno razčlenjeno. To nam pa govori samo, kako izredno razvita je morala biti ob tem času pomorska trgovina. Morje igra tudi v kasnejši grški zgodovini kot komunikacija izredno važno vlogo, začetke grške keramike, lončarstva, kiparstva ter umetne obrti je dobila Helenska po starem pismenem izročilu preko morja — s Krete, kasneje, v 6. in 5. stol., je zopet Jonsko morje,

ki posreduje celinskim Grkom civilizacijske dobrine od maloazijskih Grkov in končno je dobil Rim, da omenimo samo to, zopet preko morja polovico svojih kulturnih in gospodarskih vrednot, skoro vsaka obrt v Rimu je v rokah priseljenega Grka in skoro vsak trgovec Grk.

Veliko vlogo v pomorski trgovini je igral s svojimi lukami Korint, kjer nahajamo recimo tudi prve grške upodobitve takozvanega poslovnega

Kralj Arkesilas nadzoruje nakladanje silfija na ladjo. Špartanska čaša s črno figurasto sliko. 7. stol. pr. Kr. Paris

življenja, dalje slike dela v rudniku, v delavnicah lončarjev, kovinarjev in podobno. Silno eksportirana korintska roba sta bili metalna industrija in keramika, česar najdemo vse polno v etrurskih najdiščih Italije. Neke vrste monopol pa imamo upodobljen na špartanski čaši iz Pariza, kjer kralj sam prisostvuje nalaganju silfija, neke vrste omamne rastline, ki je rasla v severni Afriki. Dva moža nosita robo v ladijski trup, zgoraj pa se vrši

V grškem rudniku. Starokorintska slikarija na lončeno ploščo (pinaks) (ca. 7. stol. pr. Kr.

tehtanje v prisotnosti suverena. Slika je polna primitivne drastike, kakor je ona iz rudnika z vsiljivo zgovorno leščerbo, ki s stropa rova razsvetljuje rudokopom temo, polna iskrenega in toplega opazovanja narave, katera pa še ne more dati tega, kar hoče.

To so seveda samo odlomki iz poglavja o obrti in trgovini v antiki, in samo del tega prav za prav, kar se da hitro razbrati iz naših slik, je tudi podan v besedi.

K str. 198. in 199. Zapuščena zgradba na str. 198. zgoraj se nahaja na Dolenjski cesti v Ljubljani. Srednja slika spodaj na str. 199. je vas v mestu v Ljubljani, Kladezna ulica od Rečne ulice proti Krakovski ulici. Desna spodnja slika str. 199. je Krakovska ulica od Krakovskega nasipa proti Emonski cesti.

Proizvodnja resnično brezhibnega pudra je tudi za najboljše parfemske kemike težka naloga.

Soir de Paris

se izdeluje v najmoderneje urejenem velepodjetju za parfimerijo na povsem specialen način.

»POUDRE SOIR DE PARIS« se zelo dobro drži na koži, je docela neškodljiv, čuva in ohranja Vašo nežno polt ter je odlično decentno parfimiran.

Prekrasna lestvica v 11 modernih niansah se dobiva v vsaki boljši strokovni prodajalnici.

BREZPLAČNO: Če želite dobiti od nas vzorec pudra »Soir de Paris«, izpolnite ta kupon in nam ga pošljite obenem z enoinpoldinarsko (1'50) znamko za poštnino.

Št. 2.

Mr. Ph. B. Vary
Zagreb, Smičiklasova 25.

Brezplačni kupon za
1 »Poudre Soir de Paris« v niansi.

Ime:

Naslov:

Samozastopstvo:

Mr. Ph. Bela Vary
Zagreb, Smičiklasova ulica 23.

Telefon 49-99

BOURJOIS

PARFUMEUR
PARIS

Krištof Kobar (V. Janko)

Župan (J. Betetto)

Županja (C. Medvedova)

Matija Bravničar in Ivan Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski

Operna farsa v treh dejanjih. Premiera v operi kr. Narodn. gledališča v Ljubljani. Dirigent A. Neffat. Režiser Ciril Debevec

Foto »Ilustracija«

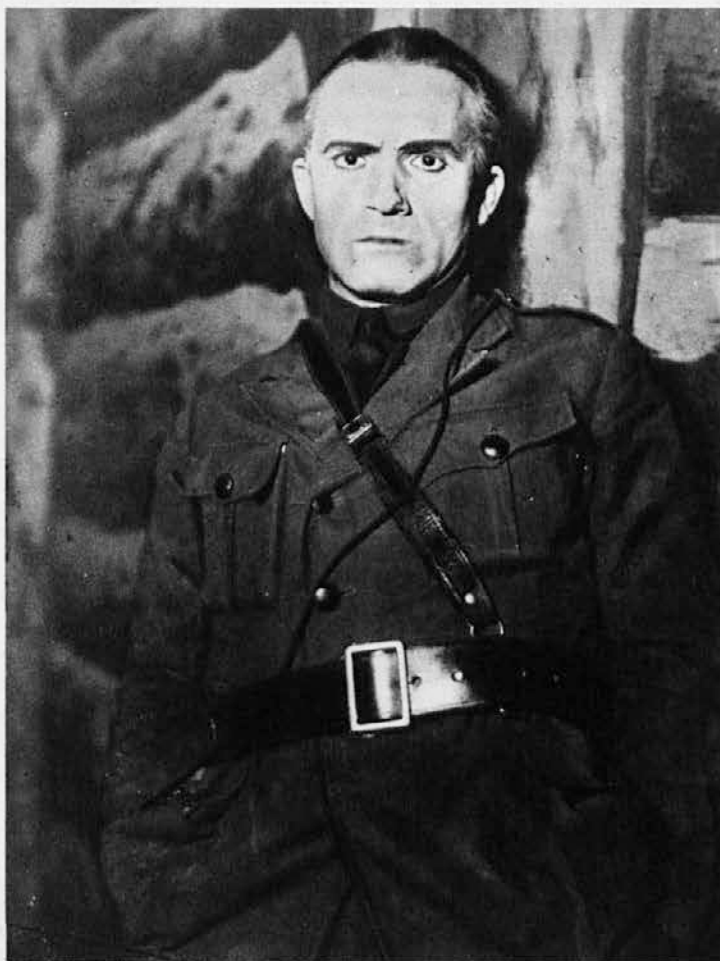

Jacinta (gn. Staller-Stotter)

Scena prvega dejanja: Dolina šentflorjanska pri županu. Zlodej (g. Kovač)

Desno: Zaključna scena: Dolina šentflorjanska pod praporom sv. Alojzija

Stanhope (Ciril Debevec)

Poročnik Osborne (Emil Kralj)

V šestih slikah svoje drame »Journey's end« je Anglež L. C. Scheriff pokazal ne groze vojske temveč tragedijo človeka. Groze ni samo v vojni, je tudi v vsakdanjih dneh. (Ni nezanimivo, da je šel avtor Scheriff prostovoljno v vojno in da je zapustil jarke ranjen, po dveh tednih.) Sila te drame pa je le elementarna tragedija človeka v surovi gotovosti smrti, ki more biti tragična iz njih samih, iz moči in nemoči poteptanega življenja. Morda je groza v razdraženem prizoru na smrt ranjenega mladega Raleigha, v bolnem kriku »boli, boli!« Toda tragedija Stanhopa, nevoljno pokornega, se kosa po silnem doživetju s tragedijo tihega Osborna. Oba gresta v smrt po isti liniji nevidne roke. Naša vprizoritev je imela svojevrstno umetniško ceno v igri in sceničnem vzdušju. Elementarno doživljanje ni sililo igralcev v prehitevanje, temveč v odlično igro. Realistična režija Debeveca je krila grobo resničnost in podčrtala silo doživetja v vseh igralcih. Pod temi ljudmi in igralci bi se mogla udreti tla v igri tragične usode, ki morda še čaka tebe ali mene. J. T.

Konec poti

Vojna drama

Spisal R. C. Scheriff. Prevel Oton Župančič

Vse slike: Foto Jos. Pogačnik ml. Ljubljana Mestni trg 17

Krog: Ranjeni Raleigh (Jan) in Stanhope (Debevec)

Premiera v drami Narodnega gledališča v Ljubljani

Režiser Ciril Debevec

V kritju: Trotter (Lipah), Stanhope (Debevec) in Hilbert (Železnik)

Raleigh (Jan), kuhar Mason (Kaukler), Trotter (Lipah), Osborne (Kralj)

Escudero in dunajski balet v Ljubljani

B. F.

Escudero pravi sam o sebi, da je glasnik nove umetnosti. Zato tudi v domovini ni uspel. V Parizu hoče preroditi svet s svojim plesom. Recimo, da se mu to ni posrečilo; pokazal pa nam je, da ima španska dosti lepšega in boljšega od onega, kar moremo slišati po gramofonu. Pokazal je, da morejo kastanjete šepetati in peti tiho pesem o ljubezni nam, ki jih čujemo samo hreščati pri kakem kavarniškem orkestru. Escudero je edini pravi zastopnik španske umetnosti v Parizu. Tehniko obvlada čudovito. Razen tega ima v sebi še nekaj, kar navadno manjka drugim plesalcem; to je nekaj demonskega, ker ga vžge do skrajnosti. Videli in slišali smo Španijo brez šminke.

Pri dunajskem baletu moram ločiti med plesalkami in baletnim mojstrom. Zbor plesalk nam je interpretiral Schubertovo muziko v stilu klasičnega baleta. Pokazal nam je izredno tehnično izvežbanost ter zmisel za harmonijo in akordiko v plesu. Zbor obvlada zlasti prehode med posameznimi statičnimi momenti. Pri soloplesalki Krauseneckerjevi smo mogli občudovati izredno dinamiko.

Nekaj drugega je Saša Leontjev. Njegova tehnika je primitivna. Ves njegov ples odlikuje slikovitost, hoče biti vizuelen. K temu mu pomaga tudi njegova mimika. Poslušuje se sicer enostavnih sredstev, ki pa jih mojstrsko obvlada. Vsak gib je preračunan, napravi res, kar hoče. Okusni kostumi le povečajo slikovitost plesov. Saša Leontjev ima svoj stil, ki ga odlikuje zlasti neka vizionarnost, ki se kaže

zlasti v njegovih religioznih plesih. V plesu hoče podati vedno močno čustvo, afekt (Skušnjava, Svetohlinec). Pri religioznem plesu: Vsak nosi svoj križ, ki ga je plesal brez godbe, smo mogli začutiti ritem, ki je lasten v prvi vrsti plesu, ki ni treba, da bi bil navezan na takt in ritem godbe. Leontjev nam je pokazal, da je ples umetnost, ki ima v sebi muziko in poezijo, toploto barve in oblike, kakor vsaka druga umetnost vsebuje tudi vse ostale. Je res umetnik, nima samo lepih oči in las ...

Saša Leontjev, baletni mojster dunajske drž. opere, ki je gostoval v ljubljanski operi

Prava prijateljica

A.: »Moj ženin pravi, da ni videl še nikoli kaj tako majhnega, kot so moje noge.«

B.: »Jaz sem pa videla.«

A.: »Kaj?«

B.: »Tvoje čevlje.«

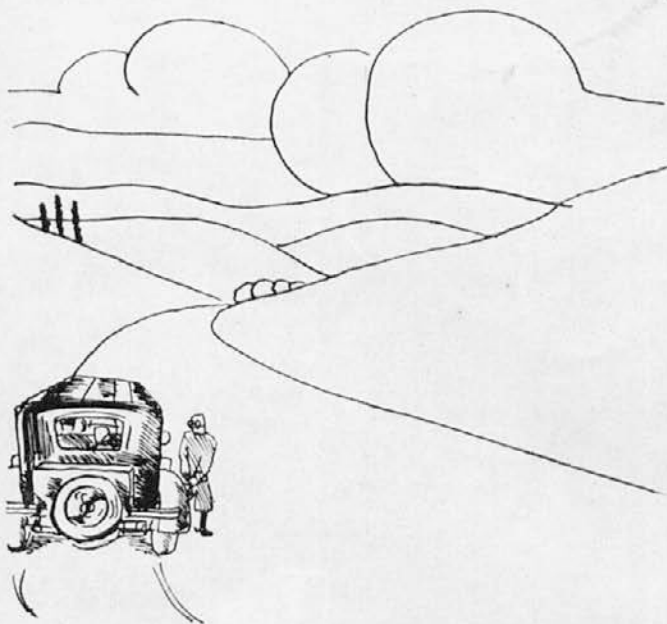
*

»Kako se moreš tako spozabiti, da se za vežnimi vrati poljubuješ s tujim moškim?«

»Pred vrati se vendar ne spodobi.«

Da nas le ne bo g. avtor spraval ob dobro voljo. Želimo namreč dejanj. Morda se pa g. avtorju to ne zdi bistveno? Naj nam pove!

Čitatelji

Oktavo višje ...!

(Dalje.)

Ilustriral Olaf Globočnik

IX.

Avto je švignil po cesti in dihnil oblak prahu okoli sebe. Tisti hip je prhnilo z zgornje strani še drugo vozilo in zdrsnilo po gladki cesti v tek za prvim. Mladi mož je zrasel ob cesti, zamahal z rokami.

Hip nato ga je sprejel avto in že je bliskoma šlo mimo hiš.

V tem drugem avtu so zdaj sedeli poleg šoferja štirje gospodje. Eden od njih visok, mlad mož z zamišljenim obrazom, je vstopil zadnji. In če ne bi pogledi ostalih zrli kakor pribiti venomer naprej po cesti, kjer se je dvignil med hišami tu, tam majhen oblak prahu, bi že davno vprašal, kar mu je bilo na srcu.

Toda gospoda Franca nemi obraz ni izdajal niti črte zdvojenosti in grenkobe. Oči niso mežikale, za čelom kakor skalo so morale brneti razdražene misli.

Zdaj se je zdelo, da bo spregovoril eden od njih, da mora spregovoriti. Toda hladen molk jih je ovil, kakor tudi je rezalo misli nervozno brnenje stroja. Skoro so prevozili cesto do zadnjih hiš. Prvi avto še vedno pred njimi, zdaj v belini cestnega prahu, zdaj črn kakor čuden hrošč.

Z leve in desne so se odpirale ceste nezazidanih stavbišč, mrtno in brez človeka. Malo še in že bodo planili med polja.

Zdaj se je mračni obraz nekam razjasnil. Gospod Franc je držal v rokah uro.

6 in 15 minut.

Tisti hip se je zgodilo nekaj, da je zastala vsem kri v žilah. Zapazili so že, da se je z desne gnal črn voz z neznansko hitrostjo, da prereže cesto, po kateri so vozili.

Vsi so šteli sekunde.

Ta voz je prestregel pot prvemu avtu. Za hip se je zdelo, da sta oba zmanjšala hitrost.

V naslednjem trenutku je nekaj črnega švignilo iz oblaka prahu, črn voz je prebrnjen ležal ob cesti ...

Mrak nejevolje je švignil vsem na čelo. Nervozno so drhtele roke, eden od njih si je popravljal kravato, kakor da nevidne roke objemajo njegov vrat.

Razdražen vzklik je poteptal brnenje stroja.

»Gospodje, mi gremo naprej, za njim!«

Že so mislili, da dohite prvi avto, prav ko so švignili mimo razvalin ob cesti z obrnjenimi kolesi in tiho grozo treh negibnih teles.

Že se je zdelo, da zasledovanim poide brzina. Vozilo se je čudno motalo, kakor da mu je trup udrt in kolesa poškodovana. Toda v par sekundah se je hitrost uravnovesila, upanje je bilo prevarano, oblak prahu je zavil voz z grozno skrivnostjo v svojem srcu.

Za hip voz ni bil zakrit in mačje oči gospoda Franca so videli tole: izza zavese v zadnjem okencu se je pokazala bela roka...

To belo roko je naslednji hip zgrabila roka moža z mrzlimi očmi. Zdaj je moral prekiniti molk, val besed mu je planil izza trepetajočih ustnic v gosta.

»Draga gospodična, vse je zaman. Zaman tvoj molk, zaman tvoje govorjenje. Adolf Jereb ni mož dolgega ugi-banja in še daljših premišljevanj. Kar si vtepe v glavo, to se zgodi in naj stane, kar stane. Videla si, kako sem zabodel oni avto v trebuh, veš, majhna breca s podkviho. Zdaj ne bo več migal, niti ne gospodje, ki so mislili, da se peljejo na izlet, če jim je bilo naročeno, da prestrežejo pot Adolfu Jerebu. Hm, ta voz je zdaj negibna masa s preobrnjenimi kolesi. In tako se morda zgodi še kakšnemu vozu, ki mi bo grozil z boka ali od zadaj. In morda celo temule, ki teče zdaj kakor živo telo z mislimi in hrepenenjem... Če me bo volja, seveda, in če bodo stvari tako nanesle. Ne zameri, da besedičim. Navadno ne mnogo. Toda danes je vesel dan. Dolgo je že, kar nisva takole skupaj sedela in se peljala v goste... Samo z roko miruj, nič ne pomaga. Zdaj je prepozno. In vedno bi bilo prepozno. Zakaj jaz znam še vse kaj drugega, kar si morda mislijo gospodje za menoj... Nebrižen je tvoj obraz in na čelu se zbirajo sence. Ne skrbi zase, še manj ti je treba skrbi za druge. Morda dvomiš v mojo dobro voljo, da te pripeljem k sebi kljub vsem, ki vozijo za nama? Ne dvomi! Dokažem ti, da je ves njihov trud zaman. Poglej tam tisti most. Zdaj zavozimo čezenj. Videla boš, da vozim jaz vedno preko vsega in da včasih drugi ne morejo za menoj. Zdaj glej skozi okno, smo že čez, in zdaj poslušaj...«

Zamolkel pok je dvignil oblak dima. Praznina je zazijala pred ravno cesto. Avto se je kakor konj spel na zadnje noge in obstal.

Gospod Franc je skočil iz njega. Roke so mu drhtele, oči bliskale.

»Prokleta, prokleta,« se je nekaj davilo v njegovem grlu.

Gospodje so ga obstopili in gledali v brezno pred seboj, ki ga je napolnila voda.

»Obrni avto, do prvega bližnjega mostu,« je bruhnilo iz jeznega obraza.

Zasledovani avto se je vzpenjal na drugi strani po strmi cesti, brnenje njegovega stroja je rezalo zrak. Na tej strani se je obračal preplašeni stroj. Nerodno se je gugal, skoro da ni bilo življenja v njem. Gospodje so sedli na svoje sedeže, molk je predel svoje tenke pajčevine. Gospod Franc je gledal za avtom, ki je hotel daleč na drugi strani neznano kam. In zdaj se mu je še enkrat zazdelo, da je videl v zadnjem okencu belo piko —

X.

Družba, ki se je zbrala pod večer v vili, ni bila številna. Trije gospodje in dve dami. Obe dami sta sedeli v foteljih in nemirno kadili. Razgovor se jima ni ustavil. In poslušati sta mogli zvoke rahle muzike, ki je drhtela po zraku in se zaletavala v pričakujoča ušesa.

Dva gospoda sta igrala. Klavir in violino. Ko sta doigrala komad, sta kramljala s tretjim gospodom, ki je sicer gledal skozi okno na noč, ki se je spuščala kakor pokrov na drhtečo pokrajino. Stemnilo se je. Oblaki so se približali k tlom. Iz njih se je utrgal blisk.

Dami sta nadaljevali svoj razgovor vzdržema. — Tretjič sta prešli dogodke tedna in zdaj sta govorili o romanih.

»Roman je kakor doživljaj. Doživiš ga in ga hraniš v svojem spominu, če ti je drag. Če ti ni drag, ga skušaj

pozabiti. Toda nikdar še nisem hrepenela po romanu, kakor hrepenim po doživljaju.«

»Vse je v tem, kako kriješ svoje hrepenenje s potrebami življenja. Ne gledam v daljo in ne mučim oči, če ne pričakujem, da pride nekdo, ki ve, da ga čakam.«

»Ah, moja draga, ni mi do tega, če si morem risati vse svoje sanje in koprneče želje v svoje misli kakor na bel papir risbo s tušem...«

Zdaj se je zganila trojica gospodov, ki so sedeli ob mizi, grizli svoje cigarete in metali svoje poglede na zamračeno nebo, iz katerega se je usul tenak dež. Zdaj je zabobnelo prav blizu.

»Trebalo bo zapreti okna.«

Ko so zaškripale oknice, je udaril grom iznova in vrigel močne curke vode iz oblakov. Cesta je v hipu dobila drugačno lice. Majhni potoki so nenehoma lili v občestni jarek.

Okna so bila zaprta, dež je bil ob steklo. Gospoda nista več igrala. Zdaj so prisledli vsi k damama. Morda bi se bil razpletel vesel razgovor in prijetna zabava v dolgočasnem nedeljskem podeželskem večeru, da ni tisti hip zabobnelo s strašnim treskom. Vsi so planili kvišku.

Cesta je samevala ob vsej množini vode, ki je lila z nje, od hipa do hipa so jo osvetljevali bliski. Zdaj se je v temi ob cesti pokazala temna lisa. Blisk je osvetlil človeško postavo. Že se je postava zamajala ob vrtni ograji. Še malo in se je opotekla ob oknu. Blisk jo je oblizal. Na rokah je mož nesel nekaj belega. Že je izginil za voglom.

Družba je onemela in gledala v neznanca.

Zdaj se je začelo trkanje na vratih. Nikdo od družbe se ni zganil.

Zdaj je neznana roka začela razbijati po vratih z vso silo. Družba se je ganila, ena izmed dam je vzdihnila. Brez besede se je prestopil starejši gospod, premeril sobo, odprl vrata na hodnik, prižgal luč na hodniku in začel odpirati večna vrata.

Razbijanje po vratih je prenehalo.

Ko so se odprla vrata je skoro padla za hodnik ogromna neznančeva postava s težkim bremenom. Roke so tiščale k tlom. Bil je to blede obraz mlade dame z zaprtimi očmi.

Luža pod neznančevimi nogami se je večala z vsako sekundo. Na spačeni obraz so viseli kakor nalepljeni dolgi, mokri lasje. Telo je stresal mučen drget.

Družba se je zdrznila. Ena od dam si je otrla solzo. Toda hipoma so priskočili vsi v pomoč in zgrabili mlado premočeno damo v nemem drgetu.

Neznanec se je naslonil ob zid. Ko so prinesli stol, je sedel, od obleke so mu lili curki deževnice. Eden gospodov mu je nudil konjak. Sunkoma je zvrnil kozarec.

Na povabilo gospoda se je dvignil in stopil za njim.

Tisti hip so se ožarile vse stene v svetli luči. Kakor ogromen hrošč je divje planil mimo hiše velik, črn avto.

(Dalje prihodnjič.)

Zgoraj: Predilja. Plaketa. Elamska umetnost (ca. 2500. pr. Kr.)

Če vas zanima stara zgodovina, preberite naš članek na straneh 200 in 201, ki pripoveduje o starih obrtnikih in trgovcih.

K spisu na str. 200 in 201 nudimo tu še dve sliki iz zgodovine starega obrtništva

Desno: V delavnici lončarja. Starokorintski pinaks (o. 7. stol. pr. Kr.)

Meštrovićeva študenta pred kazalištem
Foto Bela Sutner, Zagreb

Športašnje iz Ljubljane

Iz Tivolija Foto Trautnik

Ribolov na reki Bosni v Bosni

Bosanski štor

Desno:
Ob jezeru pri Jajcu v Bosni

**Pozdrav
»Ilustraciji«!**

Prve rožice

Dve kamniški Taliji Foto Apanik, Kamnik

Da le kužek ne uide!

Saša in Nana v pravi bratski ljubezni Foto Skala

Na gugalnici

V parku v prvih pomladnih dneh...

Desno: Če se srečata dva majhna, bog ve, kaj si imata povedati?

Naši otroci

Nova serija v zadovoljstvo naših mater in v veselje naših malih. Dan na dan se kupičijo nove fotografije otrok, ki nam jih pošiljajo ljubeče matere. Marsikdo je hud, če ne pride takoj na vrsto. Malo naj potrpi. Vse bo prišlo na vrsto, nikogar ne bomo pozabili, da je le fotografija dobra in otrok prijeten.

Uredništvo »Ilustracije«, Ljubljana, Kopitarjeva 6

Ta je še prav majhna, pa se že drži na smeh! Foto Viktor, Ljubljana

Zdenka in Dušan Foto Pelikan, Celje

Z rožicami Foto Wagner

Joško in Majda Janežič pošiljata iz Zagreba pozdrave »Ilustraciji« Foto Reputin

Študent gre na počitnice,

knjige vrže v kol, odmor poletja je za brižno nego telesa in duha

Štiri risbe Leona Kavčiča

Ni blaženejšega dneva, kakor dan zaključka leta. Pa ne mislite, da vam kaže zgornja slika tak dan. Ta je samo za primeru postavljen. Kajti ni bolj turobnega dneva med šolskim letom, kakor ponedeljek ali dan po prazniku. Nedelja je odmor — toda za študenta nikoli. Odmor je ves teden in nedelja je dan »dela«: veselega razpoloženja in zabave. In v ponedeljek je glava v neredu, verzi se mešajo, črke plavajo po zidu... Kako smo že peli včasih, ko nas je dvigal ponos, da znamo toliko in toliko verzov Iliade na izust? »Menin aejde thea, Homer pa z ного ceplá...« Zdaj ni več teh časov, strašila so druga, le navade, humor in učenje študenta je ostalo isto. Ljudje so, ki tožijo, da ni več tistega življenja med študenti, kakor je v njihovih časih bilo. Da, časi se spreminjajo, kakor se mi ž njimi. Športno navdušenje ni najslabše in najmanj koristno. Ne bi nas smela preveč skrbeti mladina. Zadnjič sem bral »Mentor«, stari študentovski list, ki so ga brali nekaj in ga še danes. In sem videl in bral, da študentje še pišejo pesmi...

Sanje študentov so posebno poglavje. Iz mraku se dvigajo roke, grozi jo trepetajoči duši... Znani obrazi z zvitimi vprašanji mučijo študenta, ki ne ve, ne kako, ne kaj naj odgovori. Spomin, ki draži še v poznejših letih in ni redko, da se petdesetleten mož v potu obraza muči z maturitetnimi odgovori o hudih sanjah.

Ah — priden študentek pri svojih knjigah in lepem študiju. Kdo ve, odkod mu zaplešejo pred očmi žive oči, mil obrazek? Odmev z zabave, spomin s plesa. — Zdaj so misli razžarjene, trenutek odmora, da je mogoče odpoditi sladke privode. Znova v knjige, črke zaplešejo — iskrena volja jih uredi na pravo mesto. Študentovska ljubezen ne zamrje, dokler bo kaj študentov, dokler bo hrepenenje krmilo željno srce.

Prišel bo dan plačila, priča David in Sibila... So dnevi žalosti in trepetanja. Nisi sledil pouku — maščuje se prej, kakor bi mislil. Obrni kolo — tako se ti obrne leto. Plašne sanje so se uresničile. Toda: kje naj bi bil humor, če ga ni med študenti? Tudi grozne poraze spremlja s smehom. Tu vabilo na cvetlični dan fajf, kar pomeni v študentovskem žargonu nezadosten red. Naj prežene dneve skrbi, novo leto je še pred nami, ki naj nam vrne dobro voljo in miren študij za zapraobljeno leto! In bilanca težkih in mučnih naporov je zlahnejši sad mihovseh blodnih naporov in obupov...

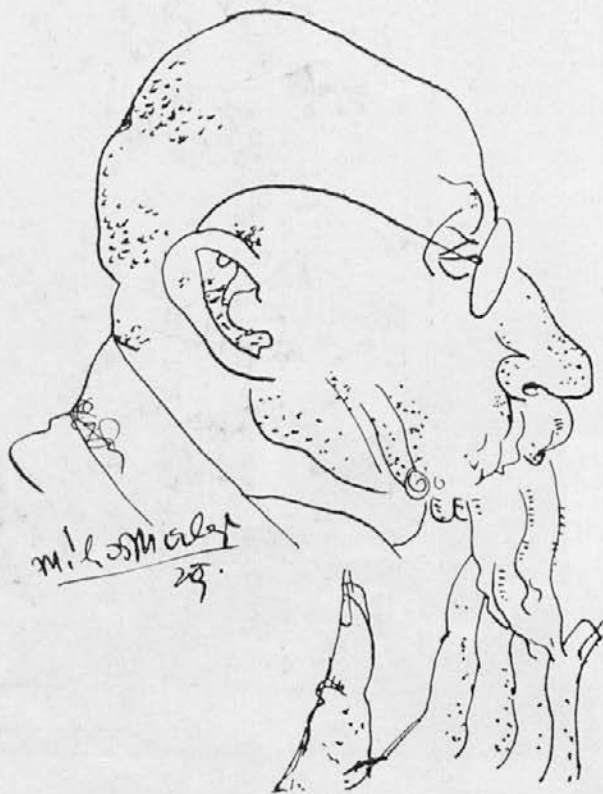
France Kralj:
Plesni figurici.
(Dar študentov — članov plesnega krožka plesnemu učitelju)

Vsakemu radioamaterju je potreben tednik **RADIO-LJUBLJANA**

edini slovenski strokovni list za radiofonijo. Prinaša podroben program domače in 25 inozemskih postaj, v sliki in besedi poroča o delu slovenske in drugih postaj, o novostih v radijski tehniki itd.

Prosimo, sporočite nam svoj naslov, da Vam pošljemo list na ogled
Radio-Ljubljana, Miklošičeva cesta 5

Nove knjige

Miha Maleš: Franjo Šuklje

Franjo Šuklje: Iz mojih spominov

V založbi »Jugoslovanske knjigarne« je pred kratkim izšel III. del Šukljejevih spominov, ki je morda najzanimivejši. Nazorno nam slika pisec politične boje, ki so v teh letih priklopili do vrhunca. O teh letih parlamentarnega udejstvovanja nimamo dozdaj še nobene knjige razen te Šukljejeve. V tem je vsa vrednost teh spominov tudi za onega, ki se mu memoari ne zdijo najprikladnejša oblika za tolmačenje politične zgodovine naroda. Toda zato se čitajo ti spomini na nekaterih mestih kakor zanimiva povest iz davnih časov. Ni bilo politično bolj razburkane dobe v slovenski zgodovini, kakor so bila leta pred svetovno vojno. In za ta leta je tretji del Šukljejevih spominov ne samo historično pojasnjujoči, ampak tudi dragocen avtobiografski donesek. Knjiga je opremljena s slikami, dodatki, seznamom oseb, kazalom za vsa tri dela in obsega 276 strani. Cena 70 Din. Dobijo se tudi vsi trije zvezki vezani v eno knjigo v vseh knjigarnah.

Anton Čehov: Anjuta

A. P. Čehov

Podjetno mlado založništvo »Modra ptica« je izdalo knjigo izbranih novel ruskega pisatelja A. P. Čehova z naslovom »Anjuta«. Knjiga obsega na 332 straneh pet novel, in sicer: Anjuta, Kameleon, Šesti oddelek, Dolgočasna storija, Dvojboj. Novele so izbrane, da pokažejo svojevrstno čehovsko črtico, predvsem pa njegovo daljšo novelo, ki je bila pri nas skoro nepoznana. In med temi je najodličnejša novela »Dvojboj«. Knjigo je prevedel znani prevajalec iz ruščine Josip Vidmar. Oprema prvovrstna (arh. I. Spinčič). Cena meliko vez. 60 Din, v platno 80 Din, v polusnje 100 Din. Za naročnike »Modre ptice« znatno cenejše.

† Dr. Fran Vodopivec. 10. maja 1950 je preminul zadnji slovenski veliki župan dr. F. Vodopivec. Sodeloval je tudi pri mirovni konferenci v Parizu in pri plebiscitni komisiji v Celovcu. Zatem je bil veliki župan v Mariboru in Ljubljani ter honorarni profesor na ljubljanski univerzi. Pokoj njegovi duši!

Moštvo S. K. Grafika, ki si je z zadnjo zmago nad S. K. Slovanom v razmerju 6:1 priborilo mesto v prvem a razredu. S. K. črne umetnosti želimo še mnogo uspehov na tem polju

»ILUSTRACIJA«

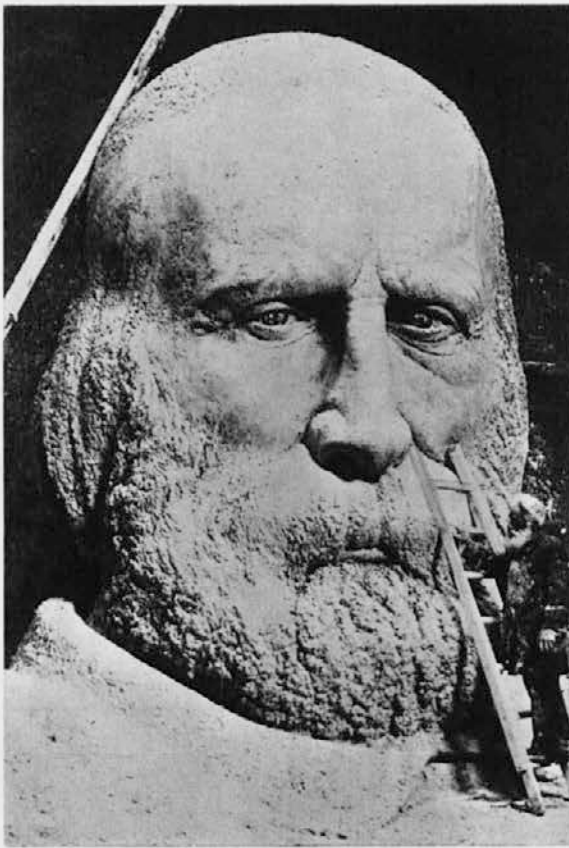
najodličnejša ilustrirana mesečna revija Jugoslavije. Zahtevajte od uprave v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6., številko na ogled!

Dokler Vi spite, dela DARMOL!

Zvečer pred spanjem vzemite DARMOL, pa se boste jutri zjutraj prebudili svež in zdrav. Morate torej znati, da Vaše slabo spanje, nervoznosti, glavobol in bolečina v križu, kakor tudi izpuščaji po koži Vaših otrok, je samo posledica zaprte stolice. Zato je Vam in Vašim otrokom potreben DARMOL, čokolada proti trdi stolici, ki deluje blago in sigurno. Zahtevajte posebno DARMOL, ker edino DARMOL da Vam in Vaši družini željno olajšanje.

1 škatla zadostuje za 20- do 30 kratno uporabo.

Levo: Ciklopska umetnina. Naša slika kaže kolosalno glavo kipa Giuseppa Garibaldija, ki bo stal v Rimu. Desno na sliki kipar tega dela, Sicilijanec Michele la Spina, star 82 let

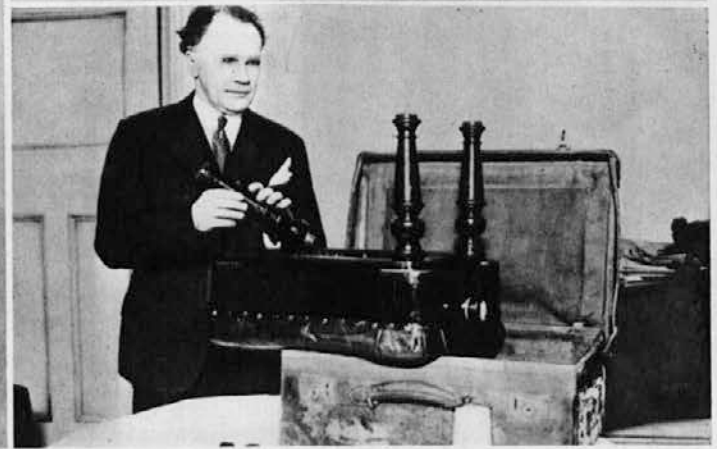
Desno: Poroke na debelo. — V Trstu se je pred kratkim poročilo 70 parov v katedrali sv. Justa. Te poroke so skoro političen dogodek, ker zavisi po besedah diktatorja Mussolinija lepa bodočnost italijanske rase od družine. Ceremoniji so prisostvovali fašisti in mnogi vodilni možje iz raznih provinc. Poročeni pari so se podali za 4 tedne v Rim, kjer sta jih sprejela papež in Mussolini. Zgornja slika kaže pogled na katedralo, ko jo je zapustil zadnji poročen par. Spodnja slika pa enega poročenih parov, ki je pravkar prišel iz katedrale

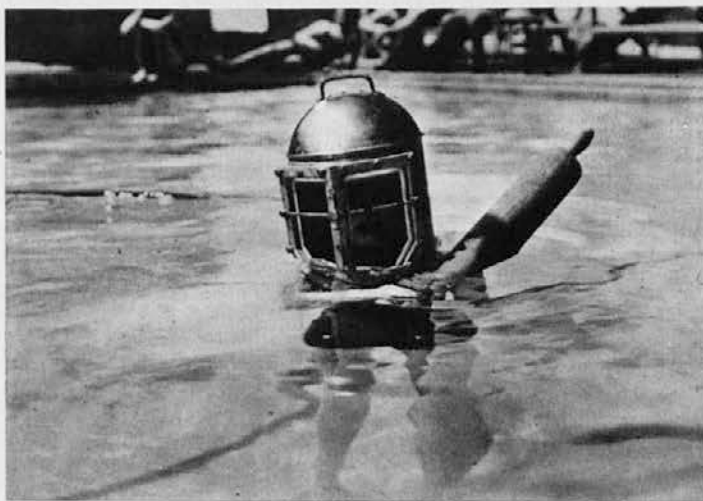
Iz vsega sveta Pp.

Avstralski plavač skače v vodo z bremenom na glavi

Ta pianist je iznašel tak stol, da ga more spraviti v kovček in ga nositi seboj

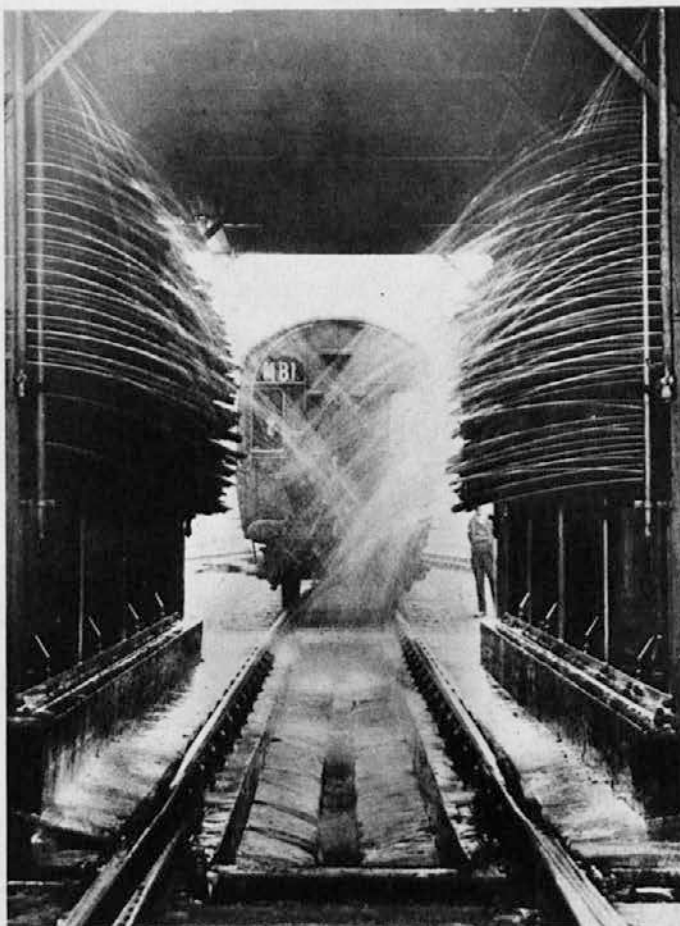

Prva poroka v globini.
Nevesta Katie Wilson v potapljalni obleki čaka v morju pri Los Angelesu svo-

jega bodočega moža in duhovnika. Poroka se je vršila na dnu morja

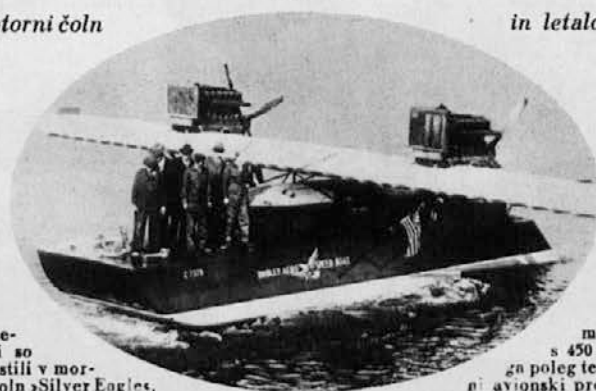
Diamantna ogrlica, ki jo je daroval Napoleon I. cesarici Luizi je izginila na čuden način. Gospa Ana Eisenmenger (na sliki), prijateljica nadvojvodinje Marije Terezije (lastnice ogrlice), je zasledovala, kam je izginil dragoceni nakit. Pomagalo ji je državno pravdnštvo v New Yorku, ki je našlo ogrlico v vrednosti okrog 20 milijonov dinarjev v trezorju nekega juvelirja znamenite »pete ceste« v New Yorku. Temu je nakit baje prodal za 4 milijone dinarjev nadvojvoda Leopold. Državni pravdnik Hastings drži v roki dragoceni nakit

Za pomlad čistijo s to mehanično pralno pripravo v Angliji vagono

Motorni čoln

in letalo

V Ameriki so spustili v morje čoln »Silver Eagles,

ki ima motorje s 450 KS in ga poleg tega gonijo avionski propeler

V kitajskem delu mesta Los Angeles po stari tradiciji vsako leto izganjajo demona — hudiča

TURKSIB. Filmski ep o gradnji železnice. (Glej članek na str. 215.) 1. Praprebivalec Turkeстана, kamela, gleda sledove človeškega dela. 2. Epos dela: železnica v Sibiriji. 3. Nomadinja z otrokom. 4. Koče nomadov v pustinji. 5. Dolge karavane sani z žitom v sibirski zimi. 6. Kmetje iz Kazakistana prvič vidijo lokomotivo. 7. Nomadinja z otrokom. 8. Trudno nosi nepregledna vrsta kamel bombaž po turkestarski puščavi. 9. Kamele v strašnem samumu, peščenem viharju puščave. 10. Triumf dela: železniški most nastaja

Pp.

Film

Turksib

Filmski ep o gradnji železnice

Turkestan, ogromna zemlja med Kaspiskim morjem in Kitajem, bi mogel vsi Rusijo zalagati z bombažem. Toda revno vodo tih suhih krajev je treba vedno znova dovajati na polja. Slabo je za bombaž, če ni dovolj vode. Tisoč kilometrov daleč na severu leži meja Sibirije, kjer je žita v izobilju. Če se posreči, hraniti Turkestan s sibirsko pšenico in uporabiti vso vodo dežele za gojitve bombažnih plantaž, bi Rusiji ne bilo treba uvažati surovin iz inozemstva. Toda med Turkestanom in Sibirijo leži neizmerna puščava. Tu zamirajo karavane v groznem samumu. Železnica bi mogla pomagati...

Začnejo graditi železnico. Komisije v avtomobilih prebredajo vso zemljo. Leni nomadski narod v svojih revnih vasicah odpira oči, ko dirjajo avtomobili prvič po stepi. Letalci iščejo najugodnejše trase. Sibirija pošilja v tisočih transportih milijone lesa. Inženirji delajo mrzlično. Ogromni žerjavi, ogromni stroji za trebljenje so na delu. Dinamon in dinamit začneta rušiti. Ogromne skale frejijo v zrak. Pesek škriplje pod prvimi tračnicami. Prva lokomotiva zapelje malo naprej v puščavo in pospešuje gradnjo. Radovedni narod prihaja na konjih in kamelah gledat in občudovat. Gradijo kanale in urejujejo tok vode. Tisočletno zemljo razkopljejo traktorji. Bombažna polja rastejo, predilnice delajo, voda in elektrika gonita vretena, šolska poslopja gradijo... vizija: ves Turkestan ena sama bombažna plantaža...

V čem je velika sila tega ruskega filma? Ali je to moč pokrajinskih in narodopisnih slik? Tehnični detajli? Morda skrita tendenca? Ne! Vrednost te ustvaritve je njena popolnost. Koncentracija v realizirani ideji. Gigantski problem gospodarskega načina je načrt in prikazan gledalcu med sušo in nevihto, v stepi in gorovju, med čredami ovac in Nomadi. Veličina gospodarskega načrta fascinira. In še bolj, da gledamo s svojimi očmi delo po tem načrtu. Kako se vse sile ene zemlje gibljejo, v mislih na en cilj, junaštvo s tisočimi zaprekami... Tehnična gospodarska bitka, ki ji prisostvujemo kot zamaknjeni zgodovinarji, je monumentalno tega filma, ki ni v njem nobene figure same zase.

Ne vemo, če je vse, kar kaže film, resnično. Ne vemo, kdaj bo stekla železnica, ki bo vezala Turkestan s Sibirijo »Turksib«, če bo v redu dovažanje žita s severa in če bo ta široka dežela bombažni paradiz Rusije. Upajmo. Toda o tem ne razpravljamo. Zgodovinska resnica je nekaj drugega kakor umetniška resnica. Jasno in neizmerno udarno pa zajame srce gledalca misel, da tako mora biti in da je sladko veselje gledati rast velikega tehničnega dela, ki bo služilo gospodarstvu vse dežele, za uspeh jamči delo vseh za vse in to je najskrivnejši mik tega filma.

Iz najnovejšega ruskega filma »Zemlja«, ki ga je režiral Eisenstein, režiser filma »Oklopna križarka Potemkin«. Kakor znano, v najboljših ruskih filmih igralci niso znani zvezdniki, ampak tipi iz naroda. Nudimo par takih tipov. »Sovkino»

Brezplačen popis Vašega življenja.

»Vseh skrbi se morete oprostiti«,
pravi sloveči astrolog.

Oris ali popis življenja je za trezno mislečega človeka tako važen, kakor zemljevid za pomorščaka. Zakaj bi hodili slepo naokoli, če dobite lahko potem običajnega pisma točne informacije, ki naj Vam pomorejo do sreče in uspeha?

Prej posvarjen, prej obvarjen.

Profesor Roxroy Vam bo razložil, na kakšen način morete doseči uspeh, v katerih dneh Vam bo sreča naklonjena in kdaj ne, priporočil Vam bo, kdaj se lotite tega ali onega, ali nstopite potovanje, kdaj in koga poročite, kdaj si poizkusite izboljšati svoi položaj, kdaj smete investirati in ali so umestne spekulacije. To vse in mnogo drugega je mogoče doznati iz Vašega življenjskega popisa.

Mme. E. Servagnet, Villa Petit Paradis, Alger, piše:

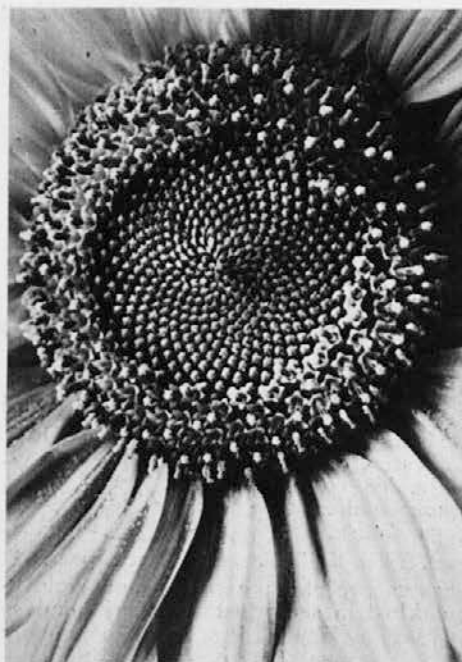
»Horoskop, ki sem ga prejela, me popolnoma zadovoljuje, kajti mojo preteklost in sedanost prikazuje nadvse točno, nadalje podaja verno sliko mojega značaja in moje zdravstveno stanje, razkriva pa diskretno tudi mojo prihodnost ter mi daje tozadevno dragocen nasvet. Delo profesorja Roxroy-a je res nekaj izrednega.«

Če želite dobiti brezplačno popis Vašega življenja, naznačite samo dan, mesec, leto in kraj Vašega rojstva, napišite razločno in brezpogojno svojeručno Vaše ime in naslov in pošljite te podatke takoj profesorju Roxroy-u. Če hočete, priložite lahko 10 Din v bankovcih (kovanega denarja ne prilagati) za poštnino, pisnino itd. — Naslov: ROXROY, Dept. 8395 C, Emmastraat 42, Haag (Holland). Pisemska pristojbina za Holandsko: 5 Din.

N. B. Profesor Roxroy ne zna slovensko, ter mu je zelo žal, da more spričo tega odgovoriti le v nemščini (na željo tudi v francoščini ali angleščini).

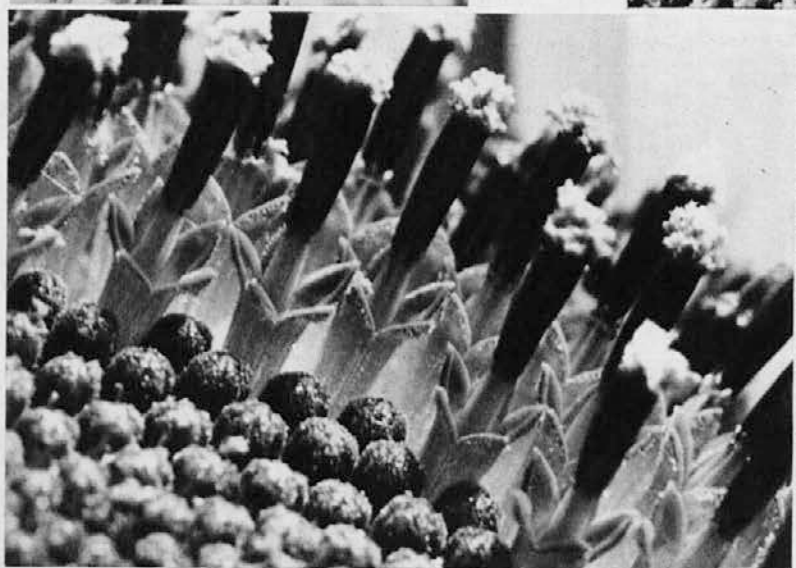
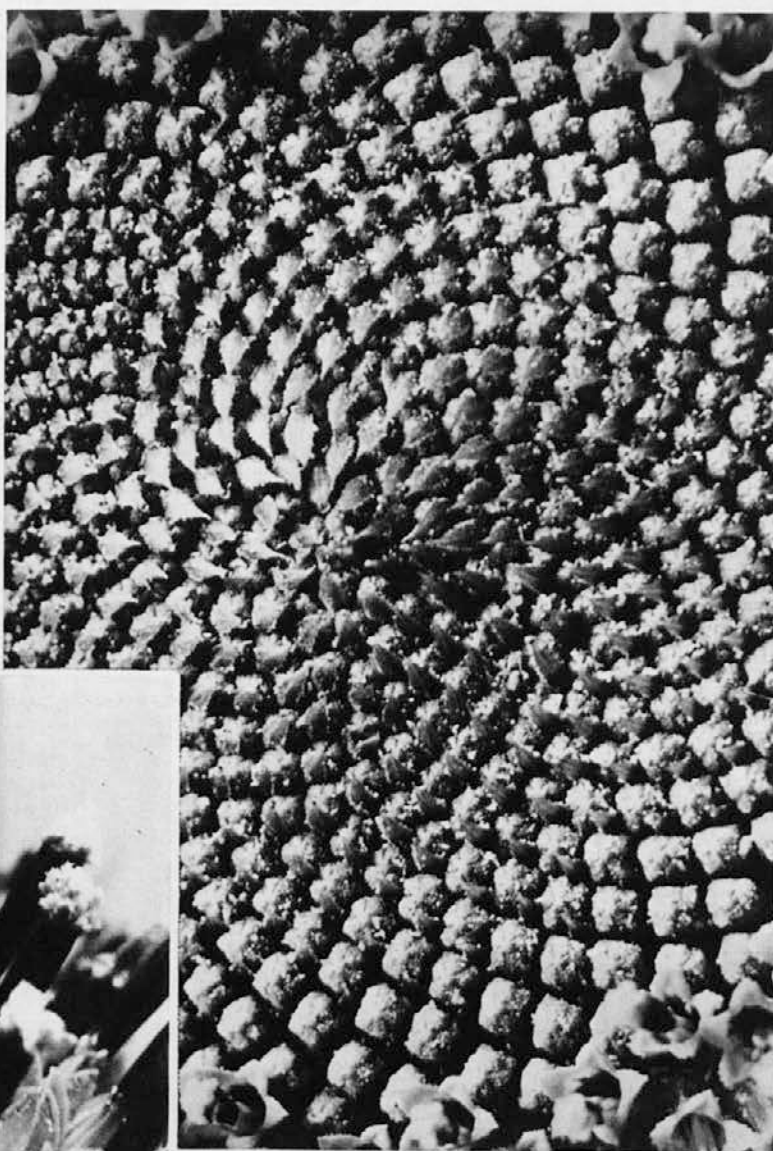
Fr. Zupan: Risba

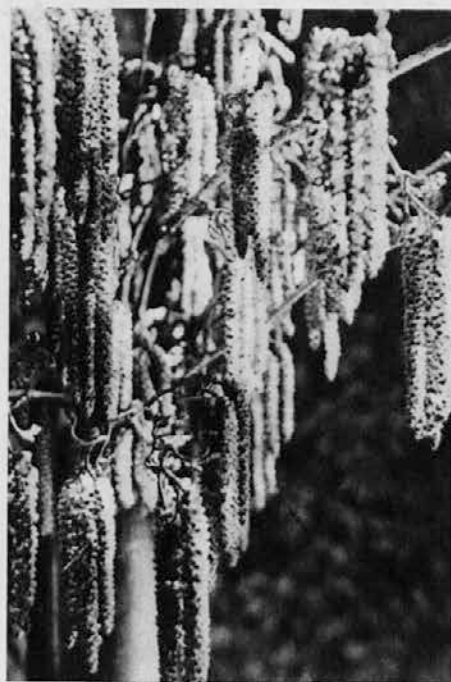
Kaj vidi
kamera
sloven-
skega
foto-
grafa

Foto Janko
Skerlep

Solnčna
roža od
blizu in
prav
blizu

FOTOAMATER

Rdeča jelša (bližje)

Rdeča jelša

Rdeča jelša (vejica prav blizu)

Ga. Scherbanova v vlogi dekleta

»Balada o vojni in ljubezni«

Raynal — Kreft

(Uprizoritev delavskega odra Svobode v Ljubljani
in v Narodnem gledališču v Mariboru)

Raynal je napisal 300 strani dolgo dramo »Grob neznanega vojaka«. S tem izziva režiserja, da si delo za oder šele priredi. Starčev erotični konflikt me ni zanimal. Dovolj je tragedije med Vojakom in Dekletom, ki jima je vojna stisnila vse življenje v štiri ure. Vojna je bila zame središče ljubavne tragedije dveh mladih ljudi. Vse je tako mračno, iz vseh kotov straši vojna — vse tako temno, kakor v škotskih baladah. Zato sem dal svoj naslov »Balada o vojni in ljubezni«. In pripisal sem mesto Raynalovega usmiljenja — materinstvo, ki je zame važnejše in globlje. Vojna se ni samo zajedla v očete in matere, može in žene, vojna je tudi v otrocih zapustila svoje potomstvo. S svojo predelavo in z režijo sem skušal ustvariti nastrojenje misterija vojne — proti vojni. Tako, kakor je bil srednjeveški misterij usmerjen iz tostranstva v onostranstvo. Vojna vojni — to ni »tendenco«, to je ideja. B. K.

Bratko Kreft v vlogi vojaka

Ljubiteljem narave

Sedaj prihaja čas, ko boste pošteli
v naravo; ne hodite brez dobre
kamere — in oglejte si zato bo-
gato zalogo

foto-aparatov in potrebščin

v drogeriji „ADRIJA“, Mr. Pj. S. Borčič, Ljubljana

Šelenburgova ulica ~ Ceniki na razpolago! ~ Ne zamudite ugodne prilike!

Vsi ki bolebate na želodcu, črevesih, mehurju, srcu, ledvicah ali jetrih, ali ki trpite vsled žolčnih kamnov, v

Rogaško Slatino!

Rogaška Slatina so naši domači Karlovi vari. Nje slovi zdravilni vrelci TEMPEL, STYRIA in DONAT so svetovno priznani in cenjeni o. l. vseh, ki so se kdaj k njim zatekli.

Sezona: maj-september

Vzlic vsemu komfortu izredno nizke cene. Pred in po glavni sezoni, to je do 30. junija in od 15. avgusta dalje znatni popusti in največje udobnosti. — Zdravljenje, odnosno obisk zdravilišča v tem času se posebno priporoča. — Zahtevajte prospekte

Grafoški kotiček

»Notranjka«. Lepa zbirka štirih pisav ene in iste osebe. Četudi so pisave na prvi pogled povsem različne, je vendar najti obilo sličnosti, in sicer baš v grafoško zanimivih detajlih, ki pa jih vsakdo takoj ne uoči. (Vezava je v vseh štirih primerih izrazito girlandna — zaokrožena; ta posebnost je ostala tudi v obeh pisavah, ki sta pisani s topim peresom. Vse štiri pisave so približno enako široke in visoke, le tega se v dveh primerih spremenil, kar pa je najbrže posledica posebnega držanja peresa pri pisanju. Začetne in končne poteze, pike in strešice nad črkami so v vseh štirih primerih enako izvedene.)

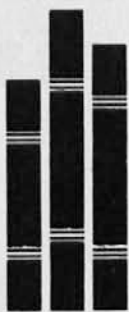
usoda ovc skrupuloznost,
danes gotavo staulja vsak,
Na Kribitko sem silno
Ki predresa ves narod,

Oseba je po naravi mehke duševne konstitucije, občutljivega srca, dobrodušna in blagohotna. Veliko smisla ima za podrobno delovanje; radi velike duševne prilagodljivosti in prožnosti se zlahka zživi v tujo duševnost. Temu pripomore tudi njen precej miren, deloma celo pasiven naturel, ki ne dopušča, da bi se oseba preveč na zunaj izživila. Oseba je torej predvsem refleksivna natura, vglobljena vase, toda ne iz egoističnih motivov, temveč iz prave duševne potrebe. Oseba je v svojih zahtevah zelo skromna, ni ji do pretiranosti v izbiri užitek; duševno je dobro uravnotežena, zelo premišljena in natančna. Kljub precej veliki duševni občutljivosti pa oseba nikoli ne izgubi realnih tal, njeno mišljenje se giblje v logični, stvarno usmerjeni črti. Njena natančnost in čut za dolžnost prehajata mestoma že v pedantnost. Drugače zelo zgovorna, družabna natura, polna zdravega humorja. V družbi je zabavna, njena domišljija je pestra in polna. Manjka ji pa originalnosti in vsakega večjega duševnega impulza in patosa. Zelo kultivirana in estetično naobrazena oseba. Obilo uspeha bi žela v učiteljskem poklicu, ki zahteva mirno, podrobno opazovanje, sprejemljivo srce in čut za resnico in lepoto.

Pripomba uredništvu: Kdor želi grafoško skico značaja kake osebe, naj vpošlje približno 10 s črnilom pisanih vrstic njene pisave (navesti treba tudi spol in starost) na uredništvo naše revije pod naslovom »Grafoški kotiček«. Obenem naj priloži pismu 20 Din za delo in stroške. Pisma se rešujejo strogo diskretno in zelo vestno. Analize vposlanih pisav se priobčijo v tem kotičku le na izrecno željo. Naš grafolog izdeluje tudi detajlne analize pisav in je bralcem te revije na razpolago za vse tozadevne informacije in vprašanja.

Salda-konte,
 štrance, journala,
 šolske zvezke,
 mape, knjižice
 za odjemalce,
 risalne bloke itd.

nudi po izredno
 ugodnih cenah

KNJIGOVEZNICA JUGO-SLOVANSKE TISKARNE

v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6, II. nadstr.

PRAVI

FRANCK:

vedno

odlična kakovost!

Dagmar

Dagmar

Zahtevajte
v vsaki trgovini
Dagmar-svilo!

Jugočeska

Znamka pravega
poznavalca.
Eleganca, prileganje k
vsaki nogi, prvovrstni
material in izdelek,
nizka cena.